

ASCEE

www.ascee.nl

info@ascee.nl

+31 6 189 71 622

Seminar technische akoestiek

12/13/18

Overzicht

- Introductie ASCEE (10 min)
- Kickstart workshop technische akoestiek (45 min)
- Pauze
- Simuleren van geluid (10 min)
- Meten van geluid (20 min)
- Akoestisch ontwerp van producten (15 min)
- Toepassingen van niet-lineaire akoestiek (5 min)

Introductie - ASCEE

- **A**COUSTICS
- **S**OFTWARE
- **C**ONSULTANCY
- **E**NGINEERING
- **E**DUICATION
- **ASCII**

Table of ASCII characters 0-127 (x0000-x007f)

000	--0	--1	--2	--3	--4	--5	--6	--7	010	--0	--1	--2	--3	--4	--5	--6	--7
00-	<u>N</u> <u>U</u> <u>L</u>	<u>S</u> <u>O</u> <u>H</u>	<u>S</u> <u>T</u> <u>X</u>	<u>E</u> <u>T</u> <u>X</u>	<u>E</u> <u>O</u> <u>T</u>	<u>E</u> <u>N</u> <u>Q</u>	<u>A</u> <u>C</u> <u>K</u>	<u>B</u> <u>E</u> <u>L</u>	10-	@	A	B	C	D	E	F	G
01-	<u>B</u> <u>S</u>	<u>H</u> <u>T</u>	<u>L</u> <u>F</u>	<u>V</u> <u>T</u>	<u>F</u> <u>F</u>	<u>C</u> <u>R</u>	<u>S</u> <u>O</u>	<u>S</u> <u>I</u>	11-	H	I	J	K	L	M	N	O
02-	<u>D</u> <u>L</u> <u>E</u>	<u>D</u> <u>C</u> <u>1</u>	<u>D</u> <u>C</u> <u>2</u>	<u>D</u> <u>C</u> <u>3</u>	<u>D</u> <u>C</u> <u>4</u>	<u>N</u> <u>A</u> <u>K</u>	<u>S</u> <u>Y</u> <u>N</u>	<u>E</u> <u>T</u> <u>B</u>	12-	P	Q	R	S	T	U	V	W
03-	<u>C</u> <u>A</u> <u>N</u>	<u>E</u> <u>M</u>	<u>S</u> <u>U</u> <u>B</u>	<u>esc</u>	<u>F</u> <u>S</u>	<u>G</u> <u>S</u>	<u>R</u> <u>S</u>	<u>U</u> <u>S</u>	13-	X	Y	Z	[\]	^	_
04-		!	"	#	\$	%	&	'	14-	`	a	b	c	d	e	f	g
05-	()	*	+	,	-	.	/	15-	h	i	j	k	l	m	n	o
06-	0	1	2	3	4	5	6	7	16-	p	q	r	s	t	u	v	w
07-	8	9	:	;	<	=	>	?	17-	x	y	z	{		}	~	<u>D</u> <u>E</u> <u>L</u>

ASCEE

www.ascee.nl

info@ascee.nl

+31 6 189 71 622

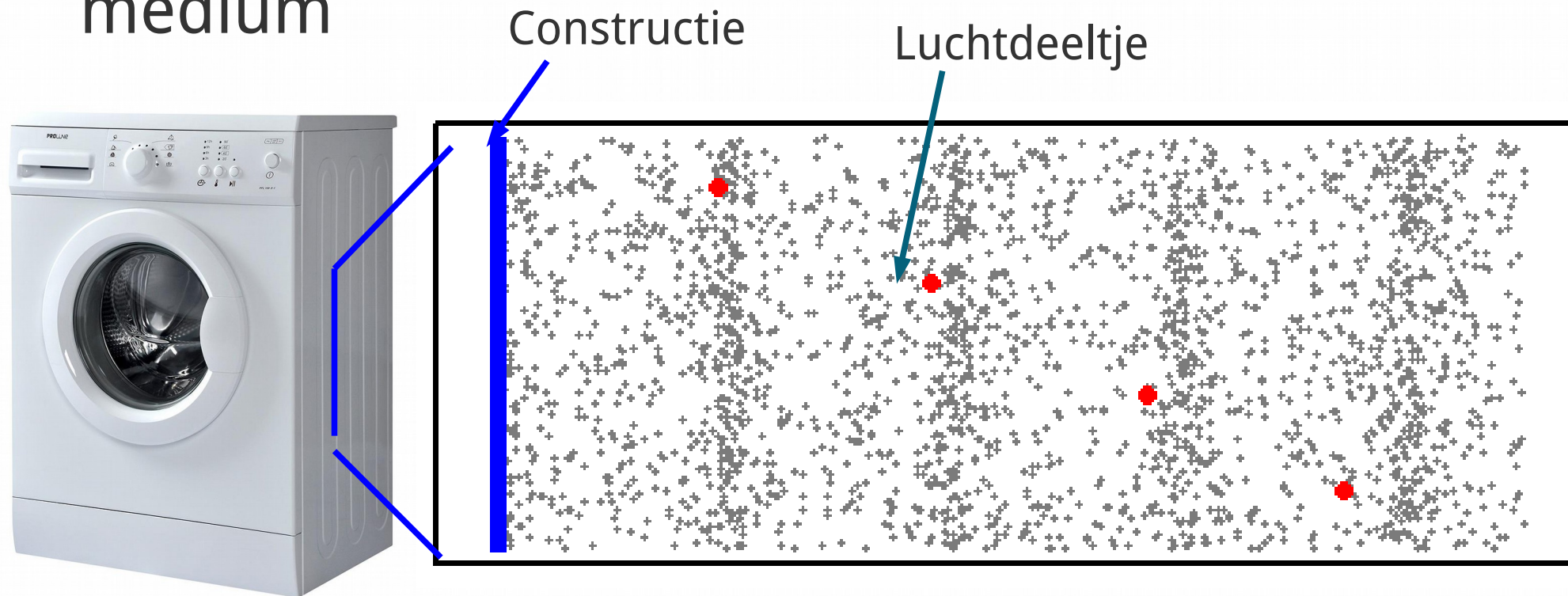
Kickstart workshop technische akoestiek

Deel 1: basisbegrippen

Wat is geluid?

- **Golven van** verstoringen in de druk en deeltjessnelheid van een samendrukbaar medium

Snelheid van geluid

- Geluidssnelheid in lucht: ~ 340 m/s ~ 1200 km/h
- Lichtsnelheid: ~ 300.000.000 m/s ~ 1,100,000,000 km/h
- Geluidssnelheid in water: ~ 1500 m/s ~ 5400 km/h

Vuistregel:

Afstand in km = tijd in sec. / 3

Vraag: waarom is van onweer op grote afstand slecht te horen waar het vandaan komt?

Geluidsdruk

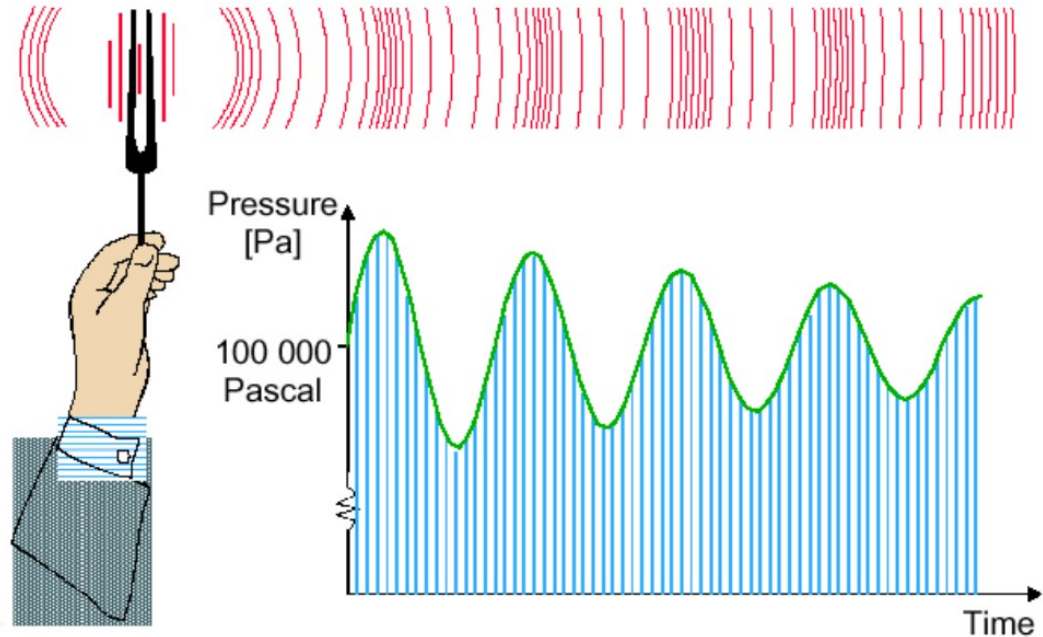
- Gemiddelde druk op zeeniveau: 100 kPa (1 bar)

- $p_{tot} = p_0 + p$ ← Kleine (akoestische) drukverstoring

↑
Totale druk

↑
Gemiddelde 10^5 Pa
(atmosferische) druk

Akoestische drukverstoring
 10^{-2} Pa

Geluidsdrukkniveau

$$p_{\text{rms}} = \sqrt{\frac{1}{T} \int_0^T p^2 dt} \quad [\text{Pa}]$$

Effectieve geluidsdruk

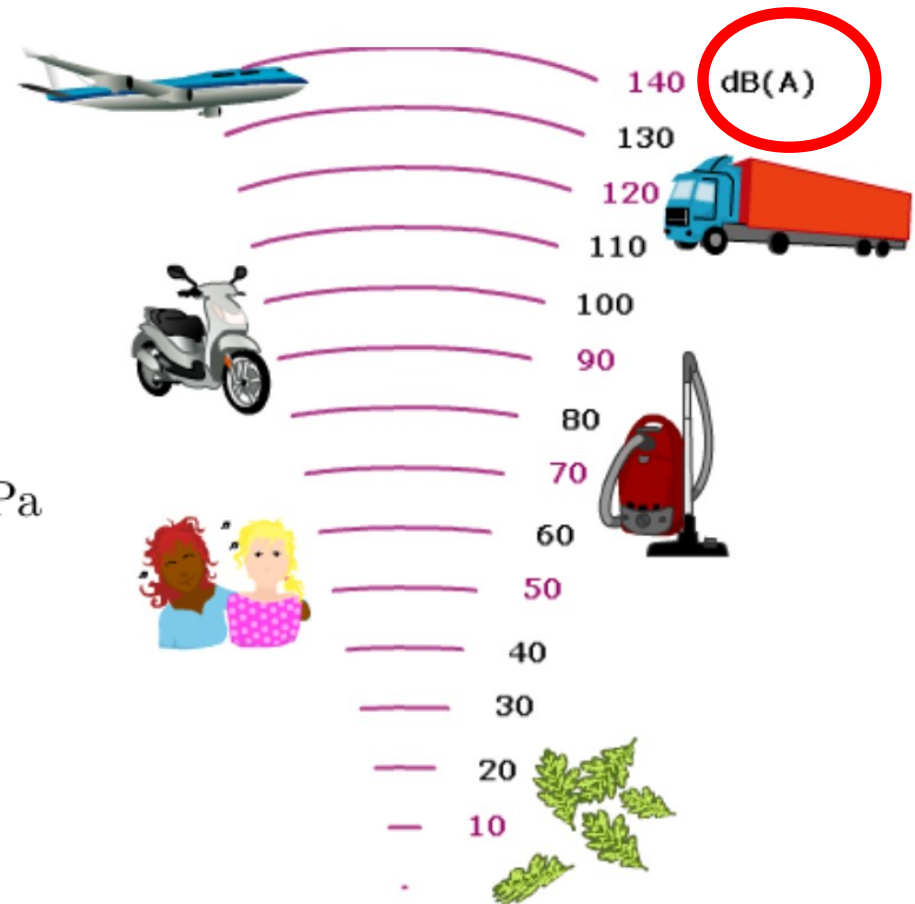

$$p_{\text{ref}} = 2 \times 10^{-5} \text{ Pa}$$

$$L_p = 20 \log_{10} \left(\frac{p_{\text{rms}}}{p_{\text{ref}}} \right) \quad [\text{dB}]$$

Gehoorgrens: ~ 0 dB

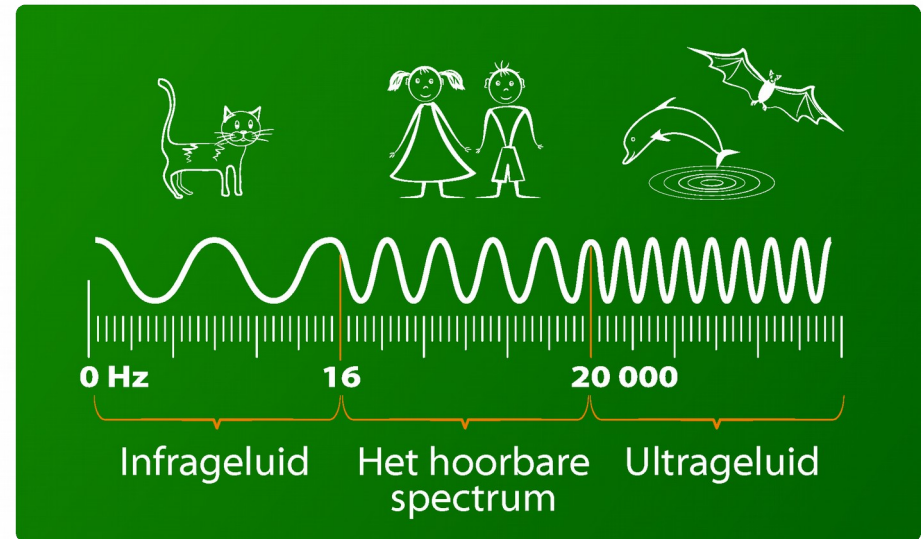
Pijngrens: ~ 135 dB

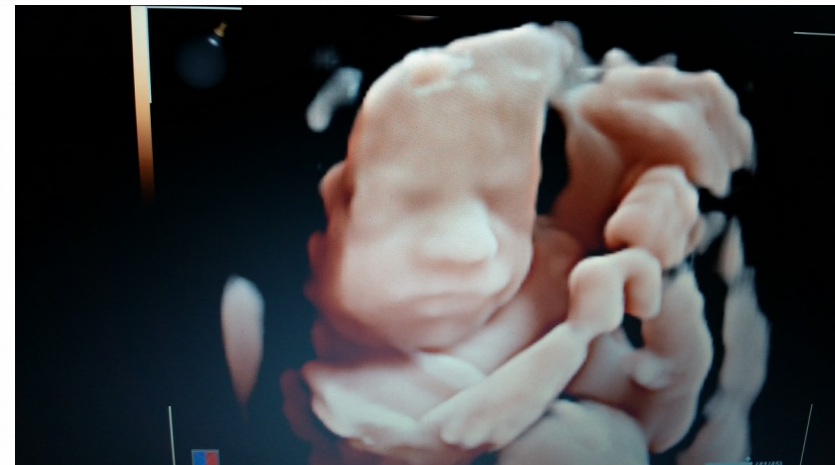

Frequentie

- Toonhoogte van geluid
- Infrageluid (< 20 Hz):
 - Aardbevingsgolven
 - Explosies (kernproeven)
 - Meteoren
- Hoorbaar geluid (20 Hz – 20 kHz)
 - Spraak (100 Hz – 2 kHz ++)
 - Muziek, verkeerslawaaai
 - Bovengrens zakt langzaam als je ouder wordt
- Ultrageluid (> 20 kHz)
 - Echoscopie
 - Dierengeluiden

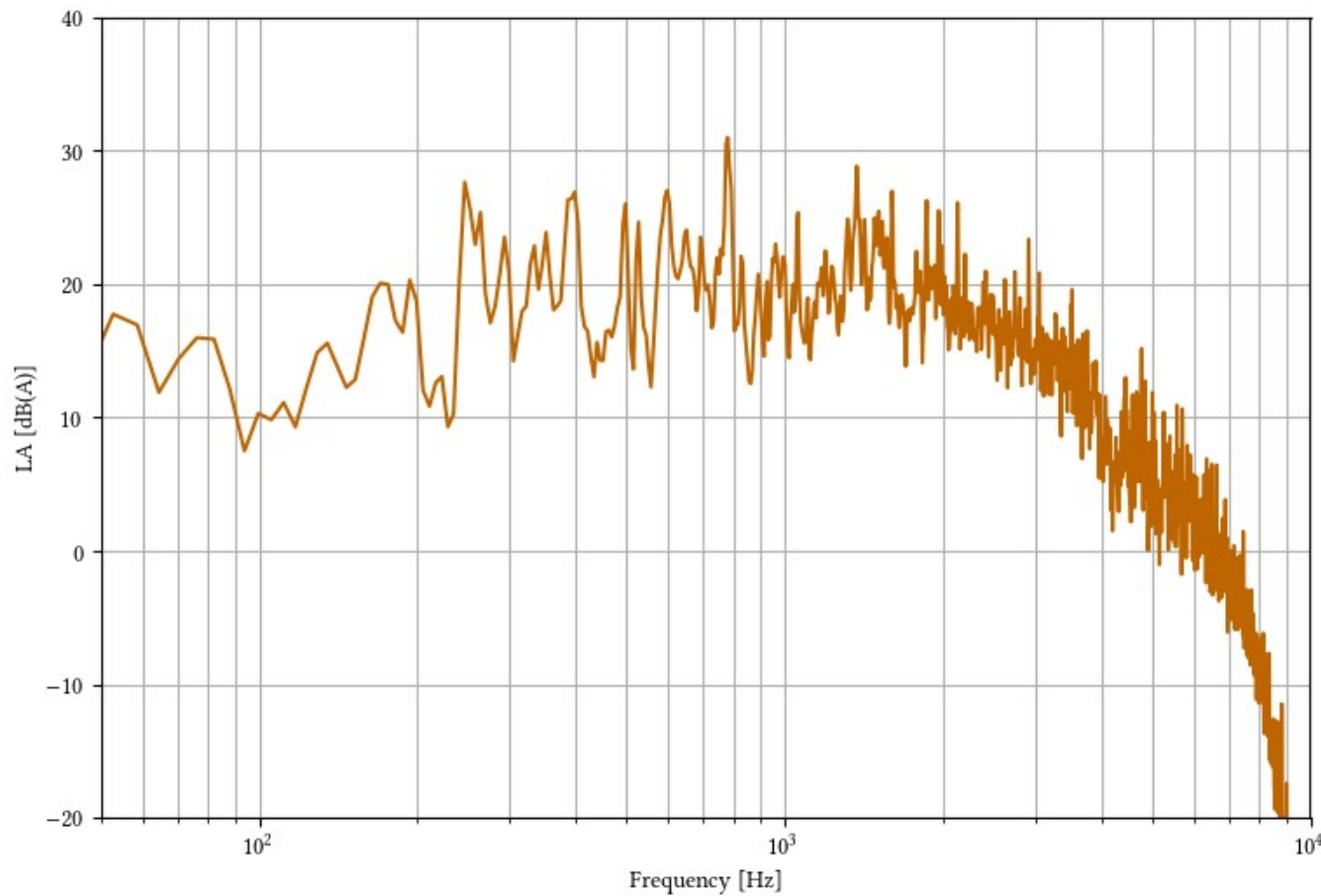

$$\text{Golflengte} = \lambda = \frac{\text{geluidssnelheid}}{\text{frequentie}} = \frac{c_0}{f} \quad [\text{m}]$$

Frequenzbanden

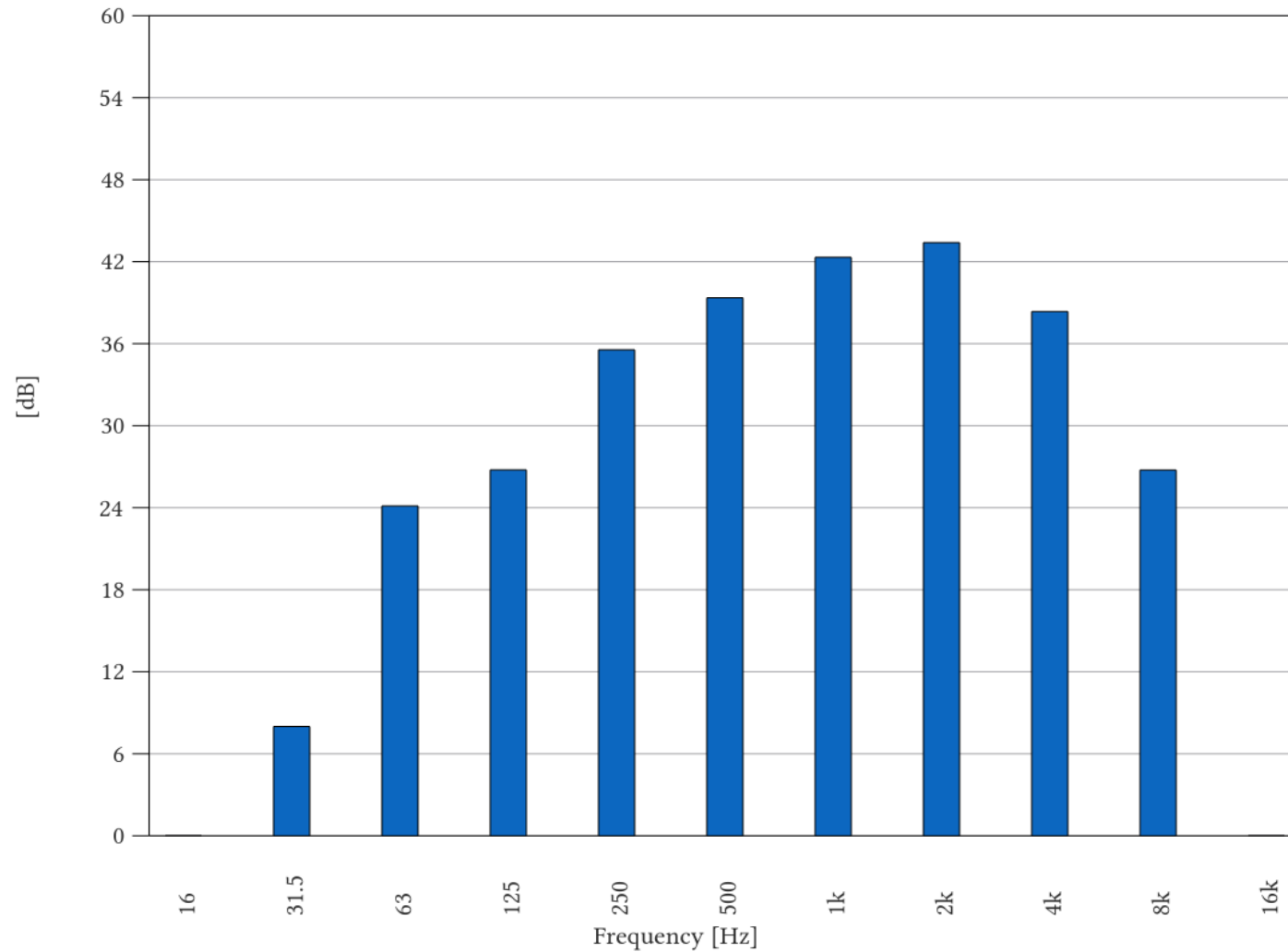

Frequentiebanden

- Geluidsenergie wordt gesommeerd in band
 - Octaafbanden
 - Tertsbanden (meest gebruikt)
 - Gecenterd op 1 kHz
- Logaritmisch equidistant
 - Elke verdubbeling in frequentie is octaaf hoger
 - Elke vermenigvuldiging met $\times \sqrt[3]{2} \approx \times 1.26$ is 1 tertsband hoger

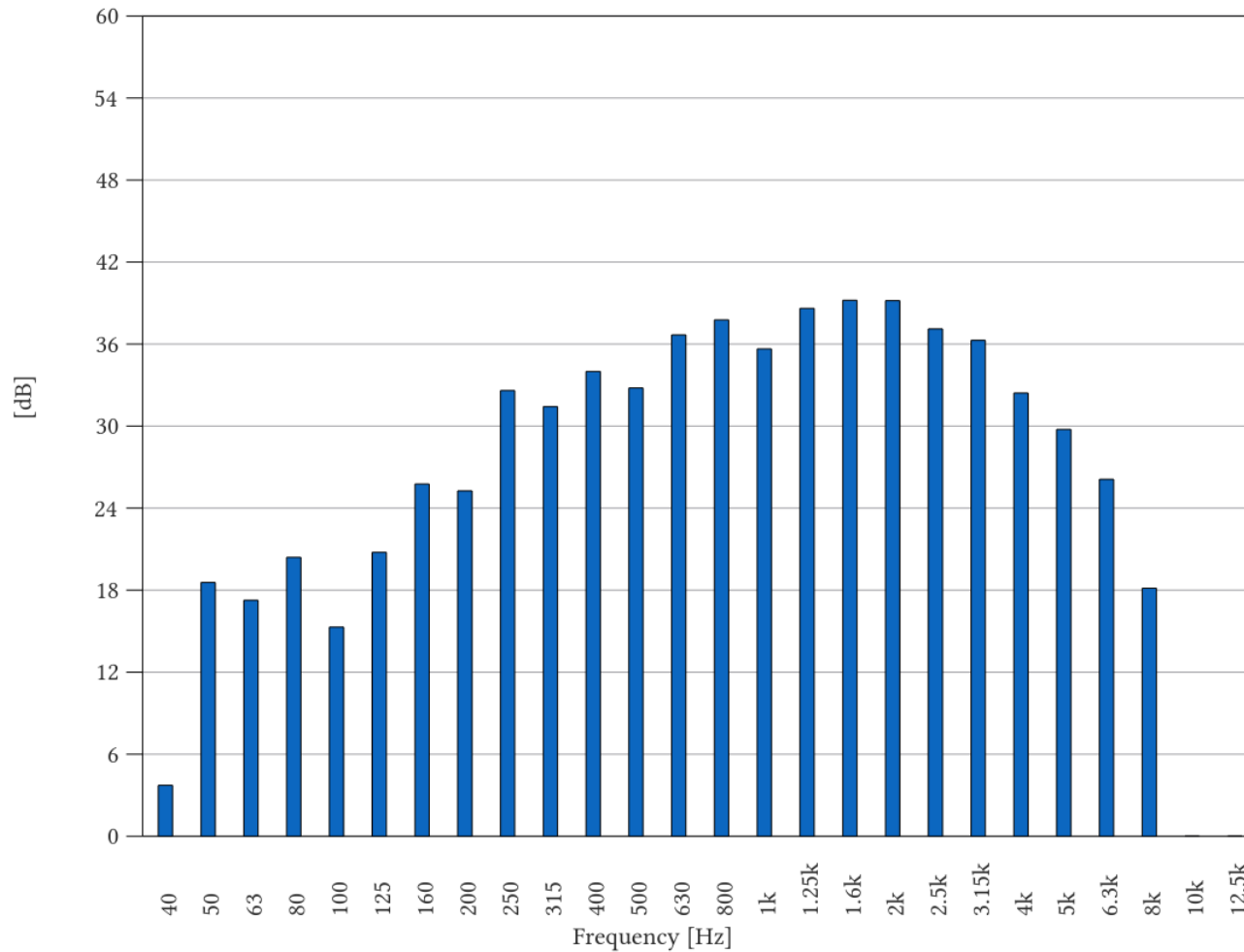

Frequenzbanden

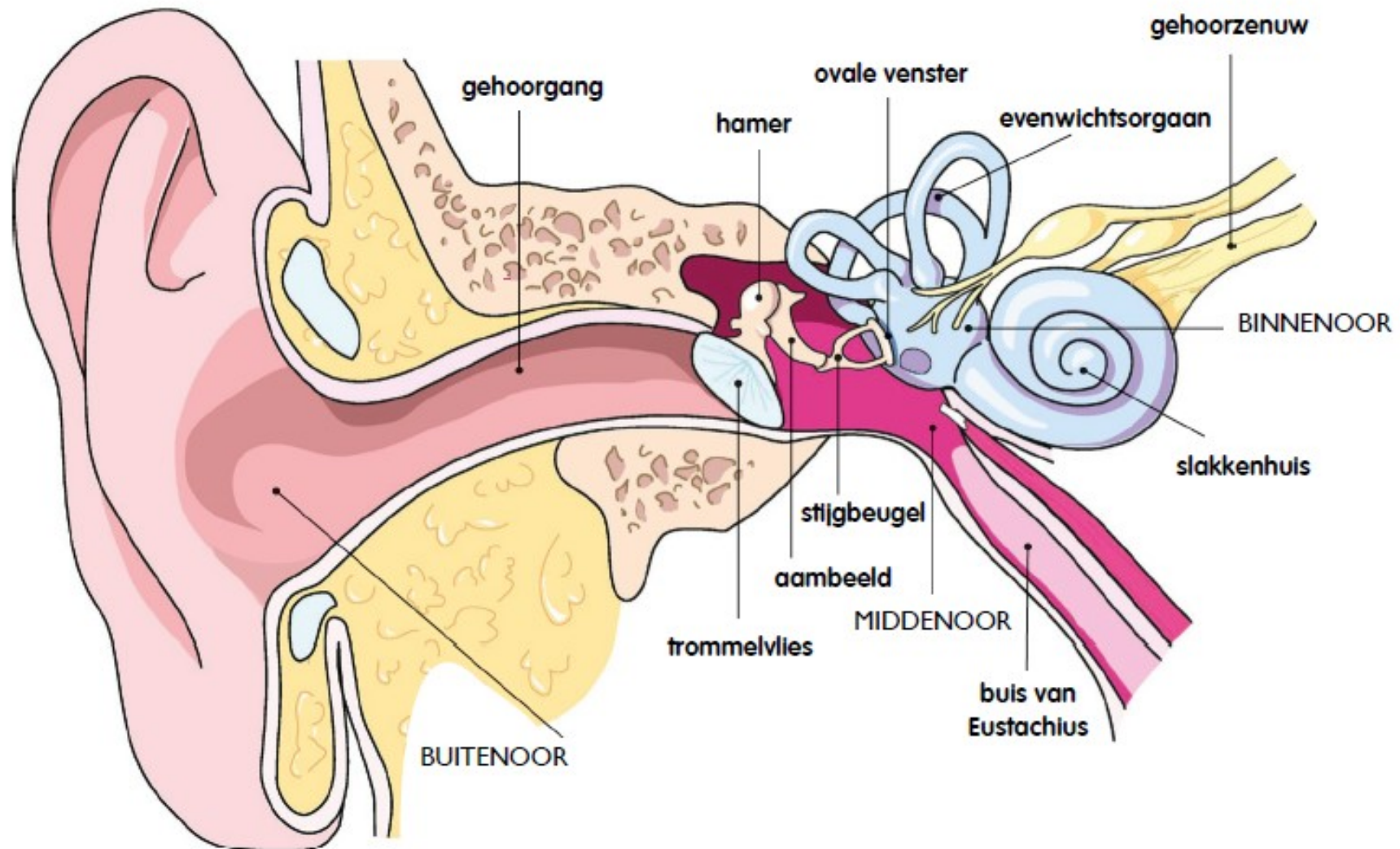

Frequenzbanden

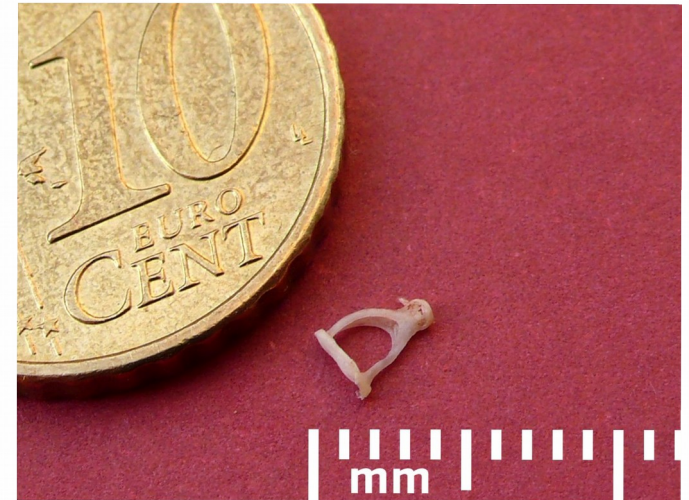
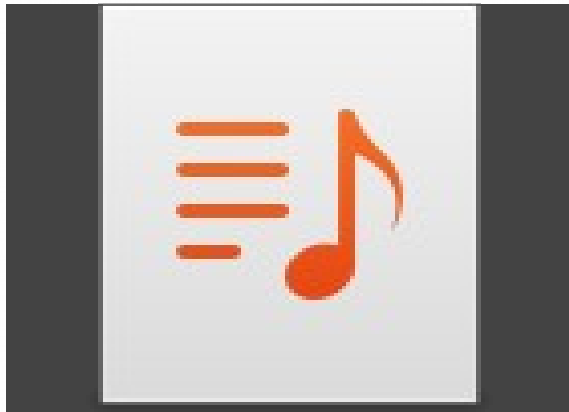

Het oor

Middenoor

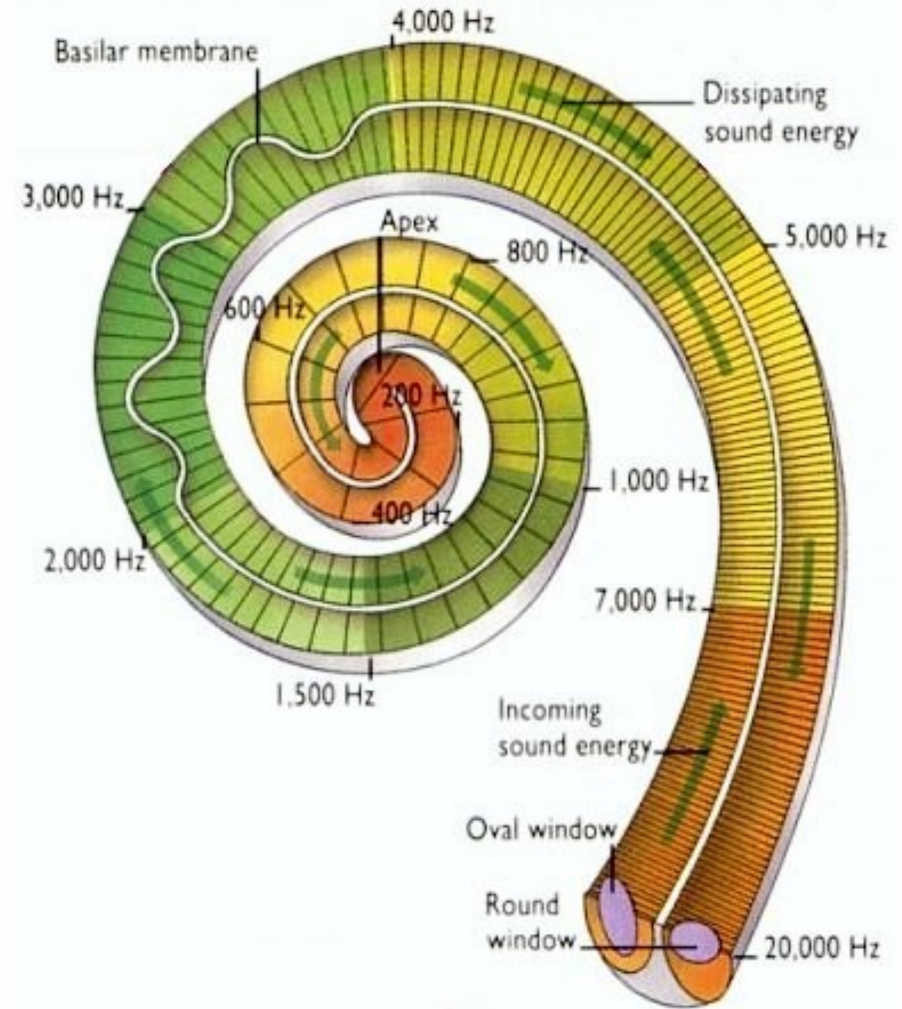

Het binnenoor

Basilaire membraan:
huisvester van haarcellen
(20.000 – 30.000)

Wees er zuinig op!

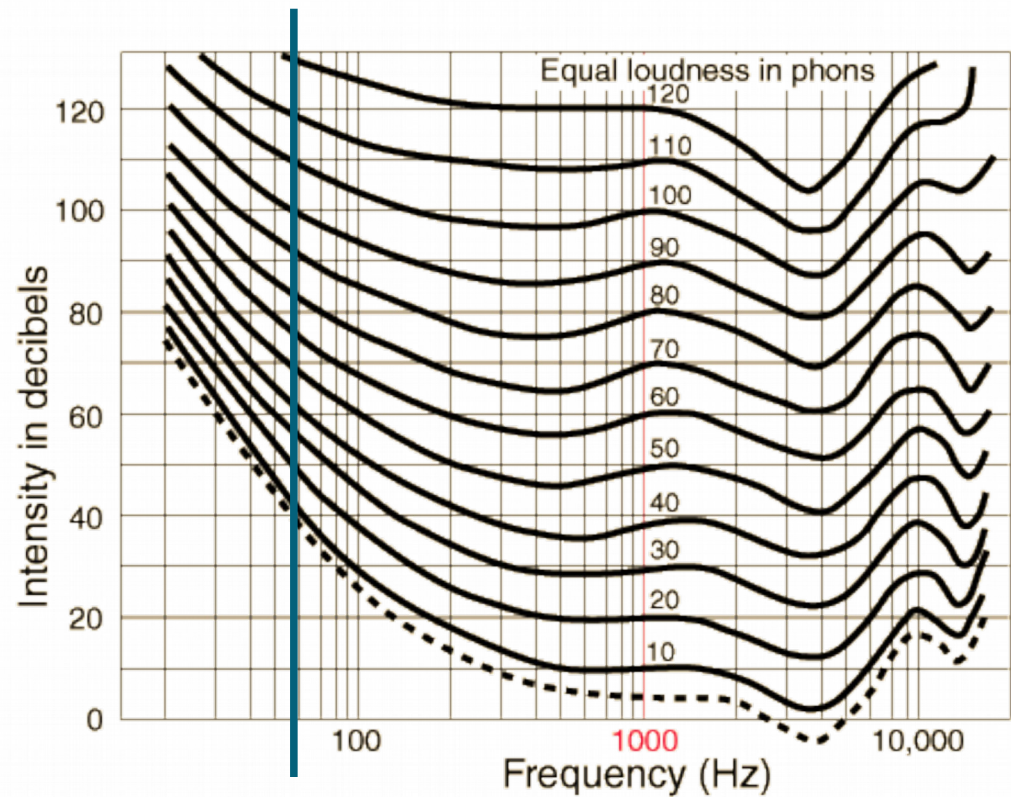
Geluidsgevoeligheid: luidheid

- Perceptie van luidheid: psychoakoestiek
- Luidheid van geluid is afhankelijk van
 - **Frequentie**
 - **Geluidsdrukkniveau**
 - Transiënten (turn-on, listener fatigue)
 - ...
- Luidheid: Foon (phon)
 - **Door het gehoor** waargenomen luidheid van een zuivere toon
 - Bij 1 kHz = 1 Foon gelijk aan 1 dB

Fonen (phons)

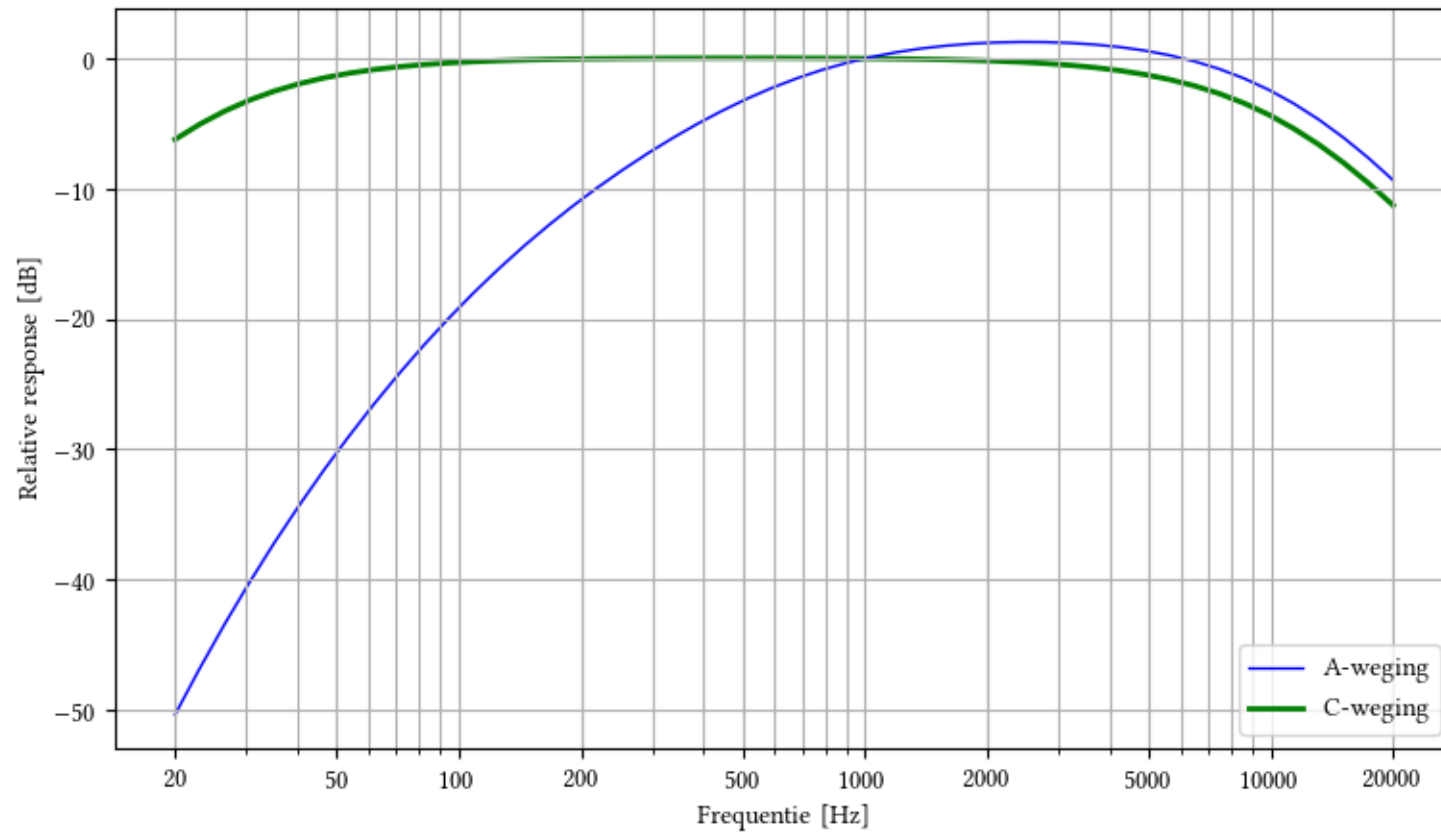
- 50 Hz
 - 75 dB => 50 foon
 - 80 dB => 60 foon
 - 85 dB => 70 foon
- **Gevoeligheid neemt laagfrequent toe met geluidsdrukkniveau!**

Weging

- Fonen worden weinig gebruikt
- Weging
 - Correctie op het geluidsdrukkniveau
 - Gestandaardiseerd
 - Frequentie-afhankelijk

Weging

Glazen Huis-buurman heeft 'serious geluidsoverlast'

René Sieders woont nabij het Marktpllein in Apeldoorn, waar tot kerstavond 3FM Serious Request plaatsvindt . Een feestje vindt hij prima. „Zeker ook als het om Serious Request gaat. Maar ik ervaar gewoon écht overlast. De kopjes trillen soms in de kast en de schilderijen dreigen van de wand te vallen.”

André Valkeman 22-12-17, 21:06

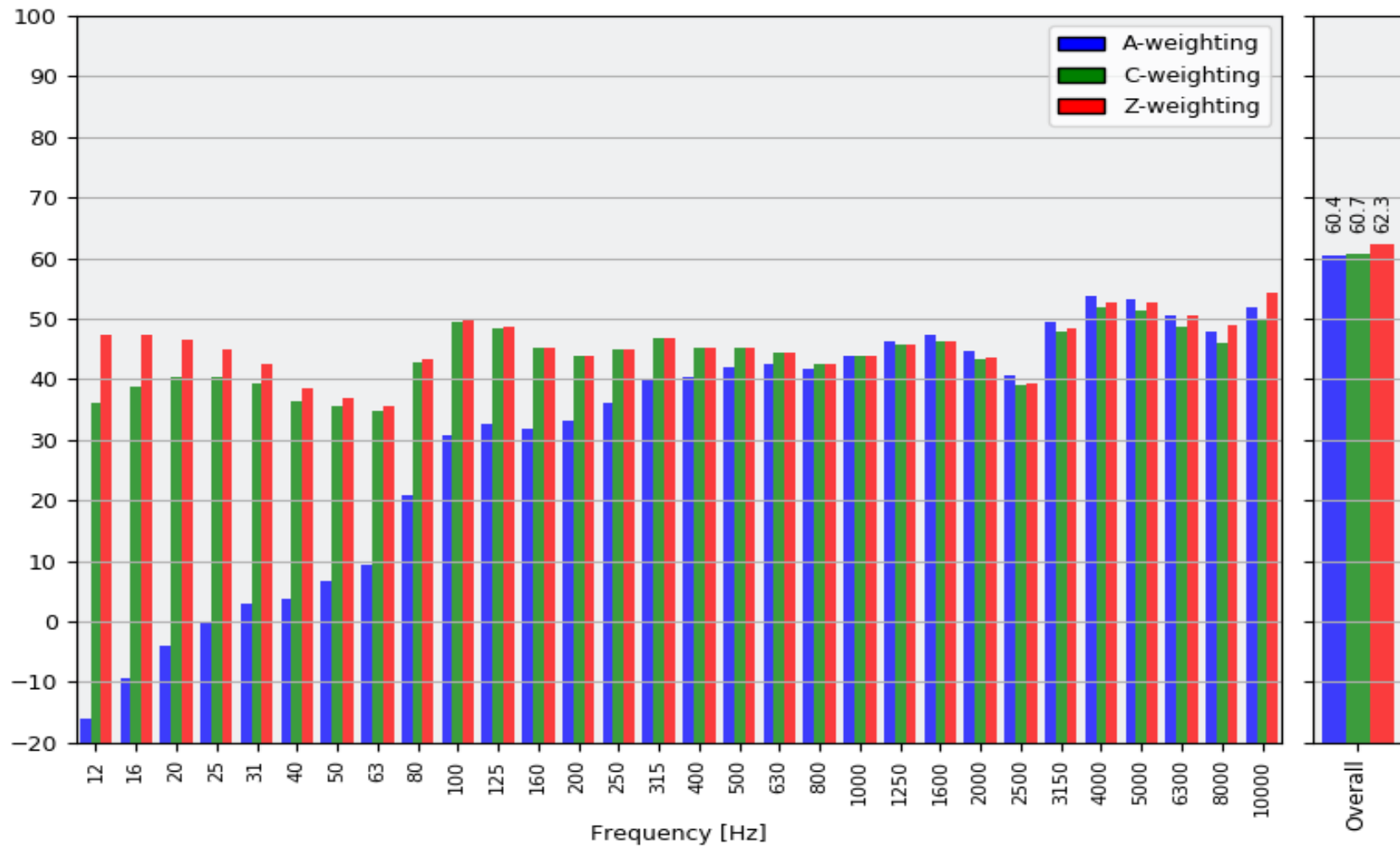

Sieders vindt dat de bastonen overdreven hard staan. „Natuurlijk hoort geluid erbij als je in het centrum woont. Maar de bastonen zijn deze dagen zo hard en worden niet gemeten.”

Meetwaardes

De gemeente zegt met Serious Request niet boven bepaalde meetwaardes van geluid uit willen komen. „Maar ze meten vooral de zogenoemde dBa en daarmee krijg je de bastonen niet in zicht. En daar heb ik vooral last van. Die tonen krijg je vooral goed in beeld met de zogenoemde dBc. Ja, ik heb me verdiept. Dbc gebruikt de gemeente Apeldoorn niet. Ze zeggen binnen de normen te blijven, dat zal vast kloppen, zolang je via dBa de bastonen maar niet meet”, aldus de buurman.

Weging

ASCEE

www.ascee.nl

info@ascee.nl

+31 6 189 71 622

Kickstart workshop technische akoestiek

Deel 2: geluidsbronnen en geluidsgolven

Geluidsbronnen

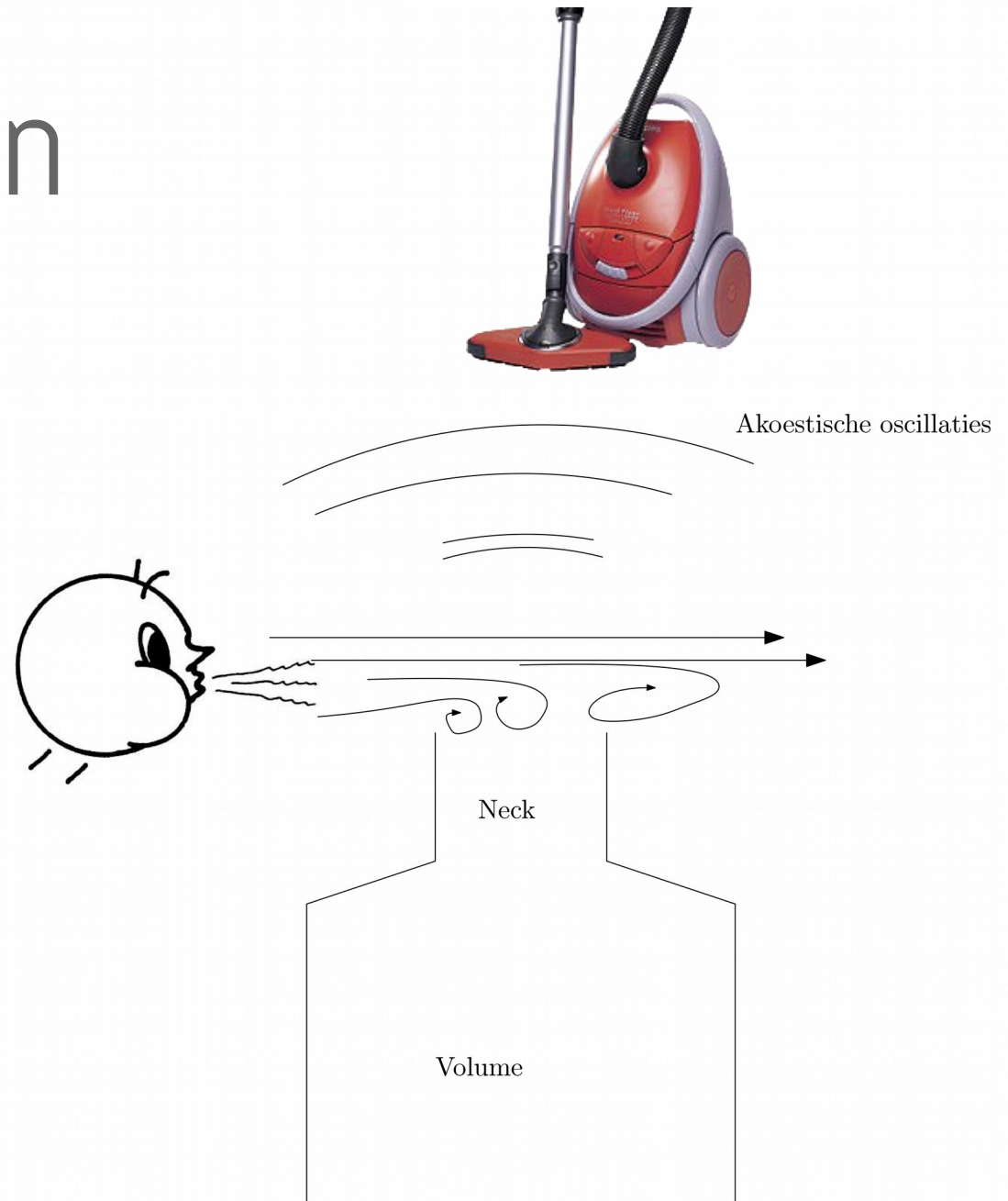
- Trillende oppervlakken

Geluidsbronnen

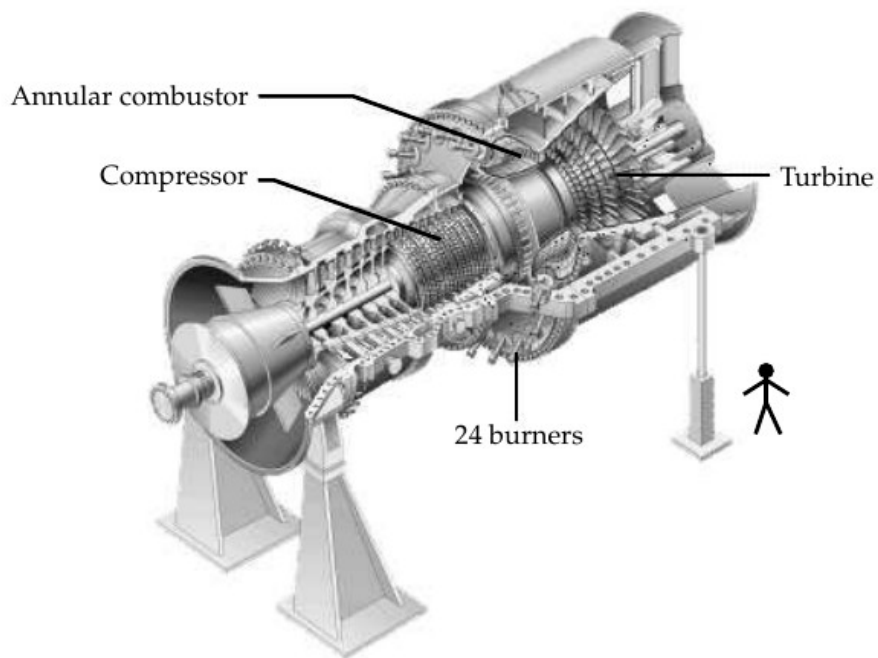
- Stroming
 - Vortex sound (Coriolis force)
 - Turbulente stroming (frictie)

Helmholtz resonator

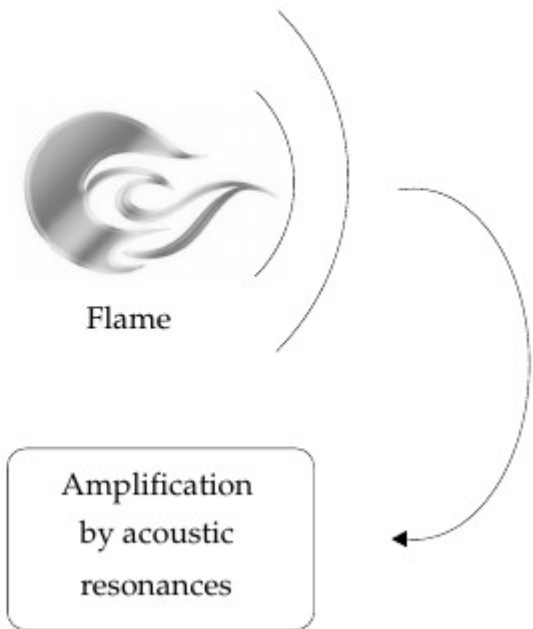

Geluidsbronnen

- Warmte / entropie
 - Vonken, bliksem
 - Thermische oscillaties (vlammen)

Modification of
inlet conditions
of flame

De akoestische golfvergelijking

- Aannames

- Stil medium, kleine verstoringen rondom evenwicht
- Adiabatische compressie/expansie
- Visceuze effecten verwaarloosbaar

Golfvergelijking

Navier-stokes ++

$$\begin{aligned} \frac{\partial \hat{\rho}}{\partial t} + \nabla \cdot (\hat{\rho} \hat{\mathbf{u}}) &= 0 \\ \frac{\partial \hat{\rho} \hat{\mathbf{u}}}{\partial t} + \nabla \cdot (\hat{\rho} \hat{\mathbf{u}} \otimes \hat{\mathbf{u}}) &= -\nabla \hat{p} + \nabla \cdot \hat{\underline{\underline{\tau}}} \\ \frac{\partial \hat{\rho} \hat{E}}{\partial t} + \nabla \cdot (\hat{\rho} \hat{\mathbf{u}} H) &= -\nabla \cdot \hat{\mathbf{q}} + \nabla \cdot (\hat{\underline{\underline{\tau}}} \cdot \hat{\mathbf{u}}) \\ d\hat{\rho} &= \frac{\gamma}{c^2} d\hat{p} - \hat{\rho} \alpha_P d\hat{T} \end{aligned}$$

$$\frac{\partial^2 p}{\partial t^2} - c_0^2 \nabla^2 p = 0$$

Geluidsnelheid

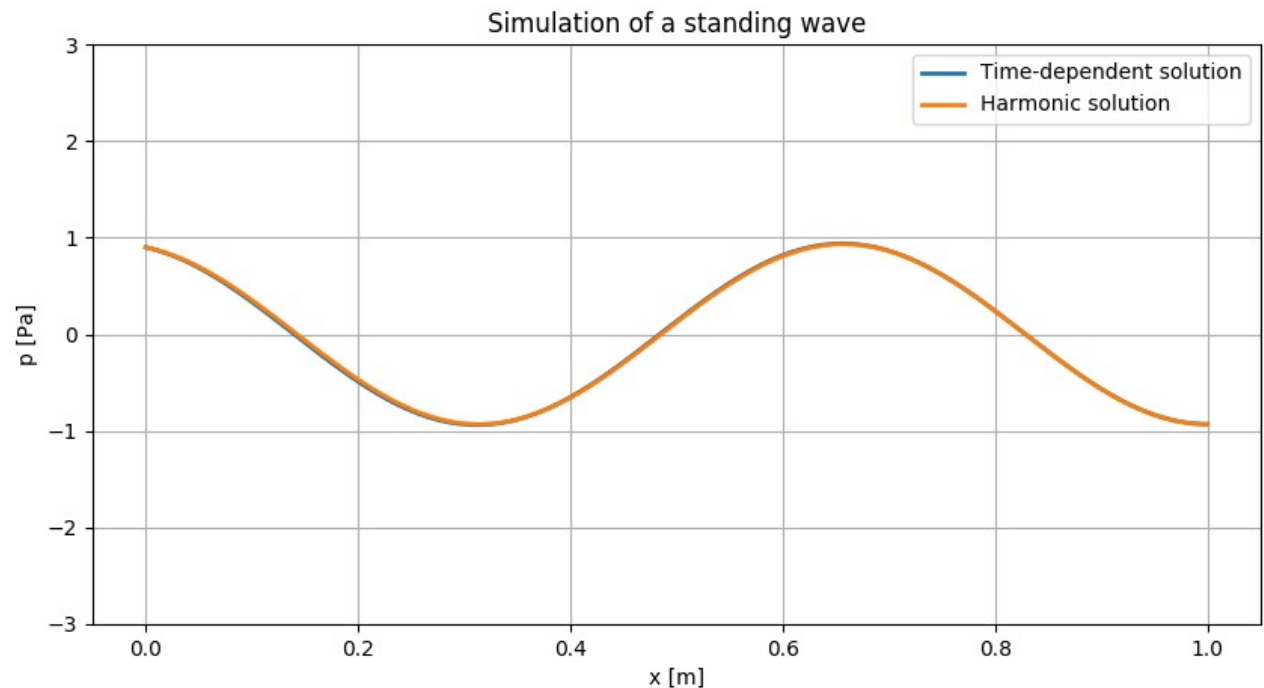
Oplossingen

- Vlakke golven:

- Lopende golf
- Staande golf

$$p(x, t) = \sin \left(2\pi f t - \frac{2\pi}{\lambda} x \right)$$

$$p(x, t) = \cos \left(\frac{2\pi}{\lambda} x \right) \sin (2\pi f t)$$

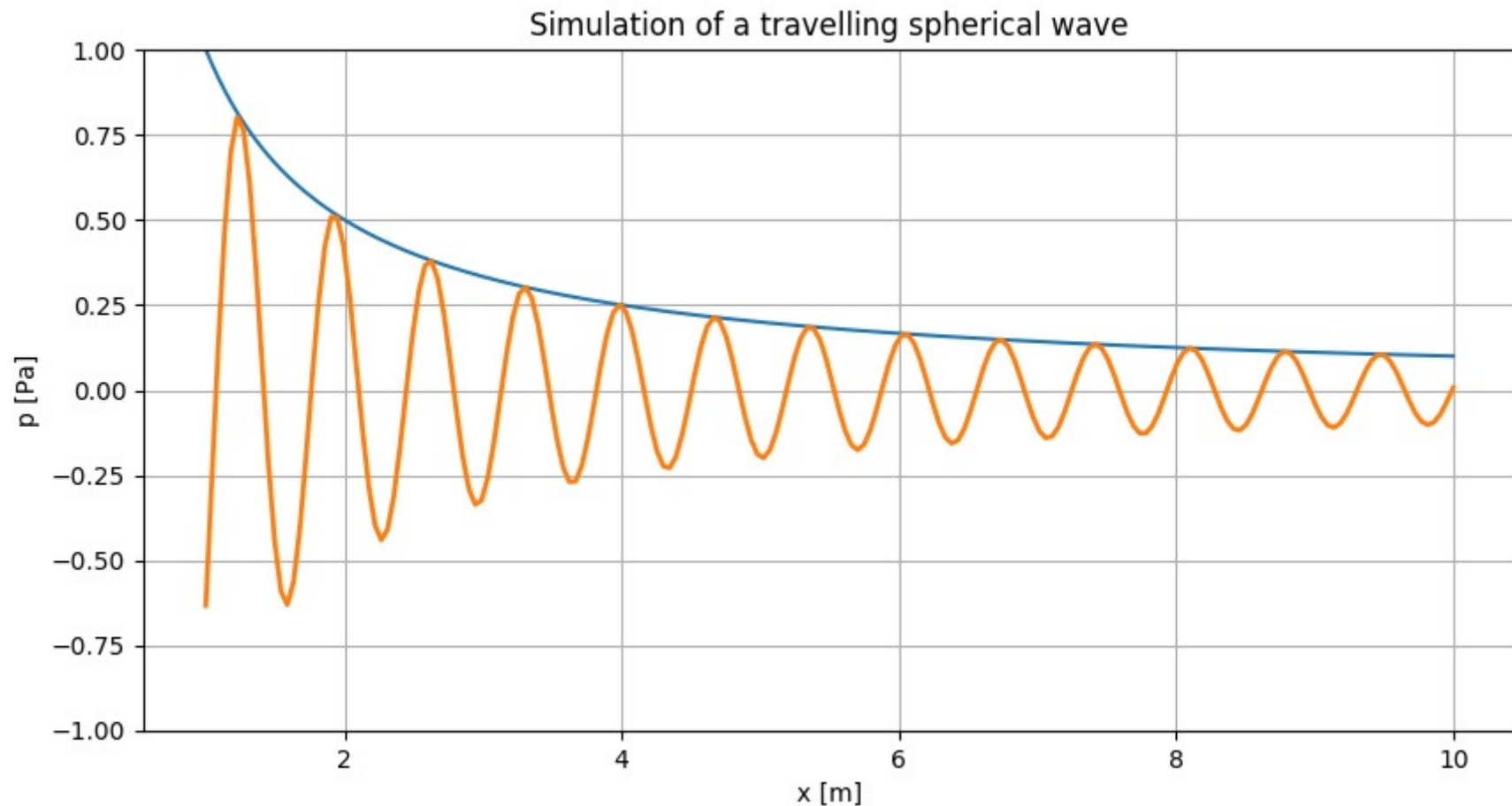

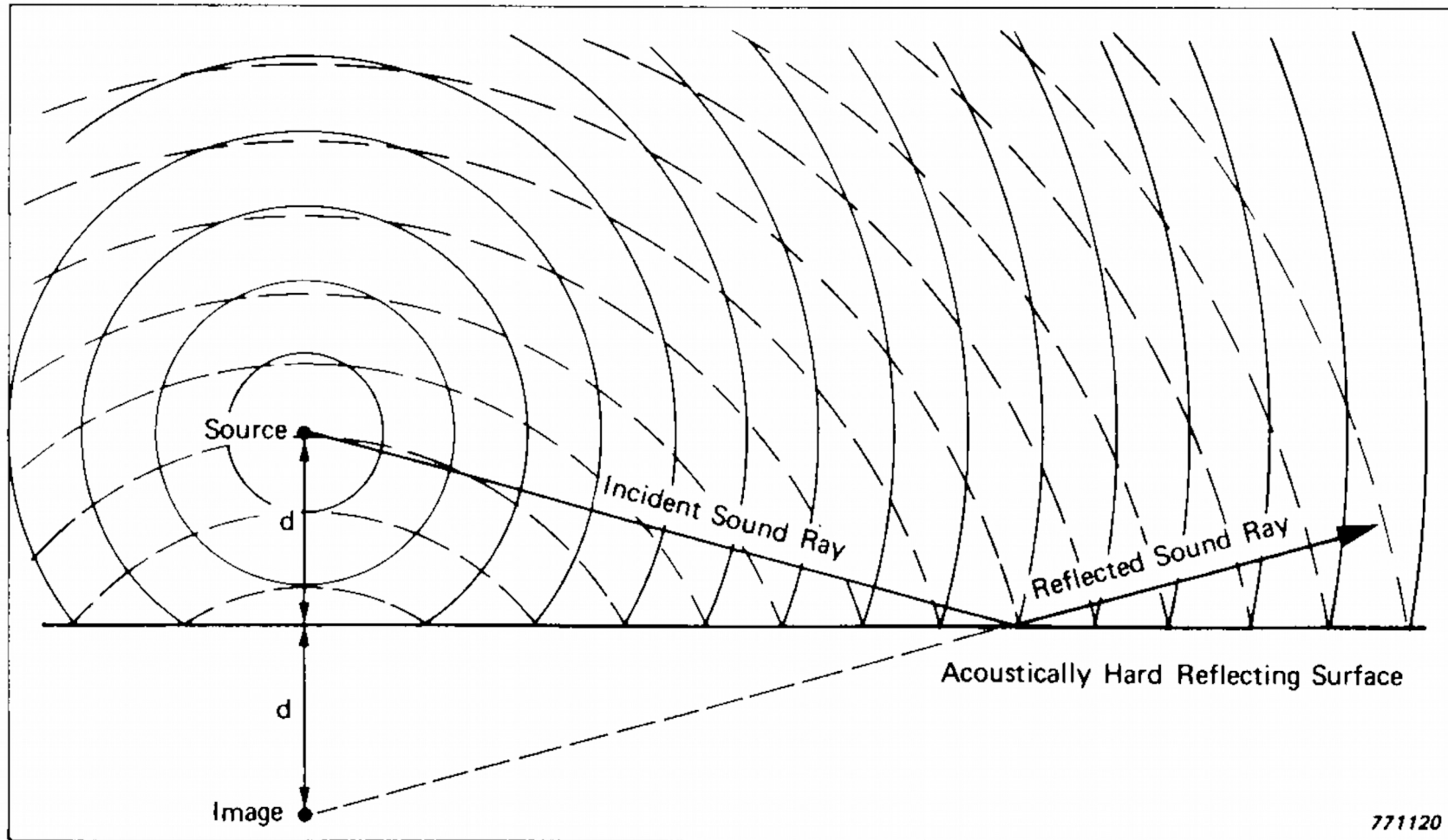
Oplossingen

- Bolgolf

$$p(x, t) = \frac{\sin\left(2\pi ft - \frac{2\pi}{\lambda} r\right)}{r}$$

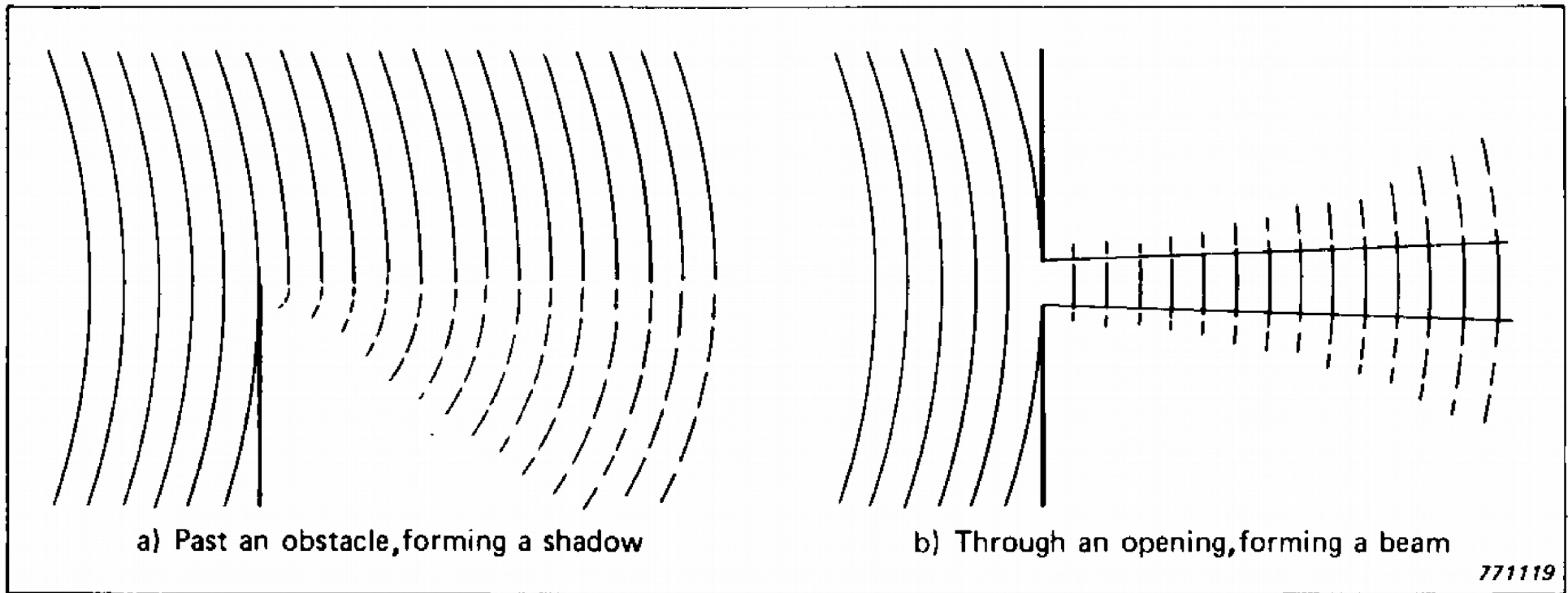

Golffronten

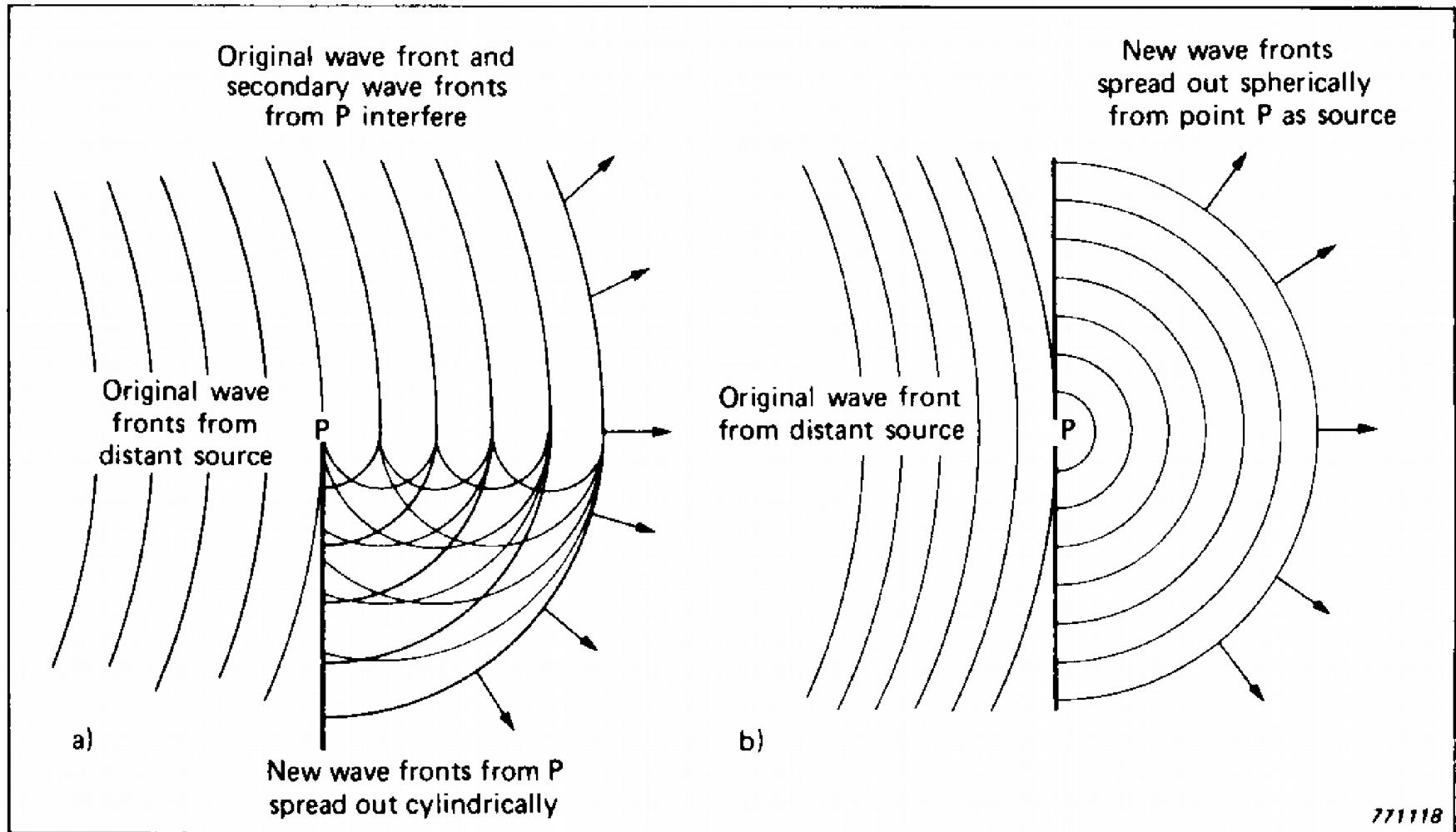
Golfvoortplanting

DiffRACTIE: golflengte kleiner dan object

Golfvoortplanting

DiffRACTIE: golflengte zelfde orde grootte als object

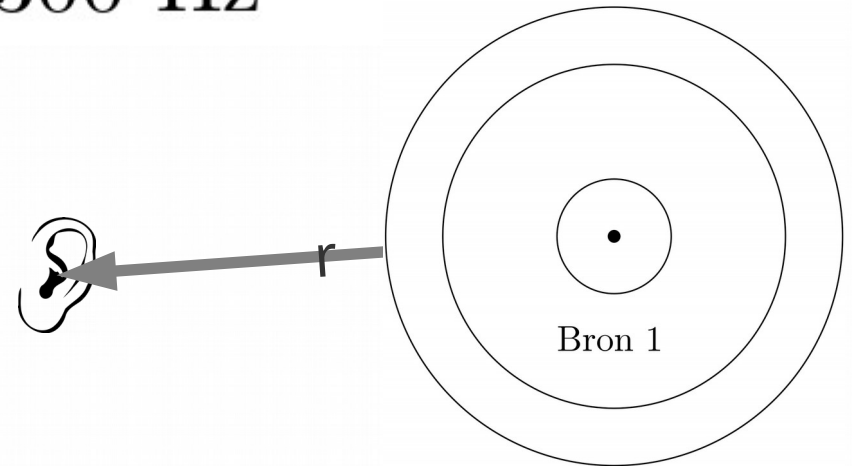
Geluidsniveau van meerdere bronnen

$$r = 1 \text{ m} \quad f_1 = 300 \text{ Hz}$$

$$p_1 = \frac{\sin(2\pi f_1 t - r/c_0)}{r}$$

$$p_{\text{rms}}^2 = \frac{1}{T} \int_0^T p_1^2(t) dt$$

Wat het niveau bij de ontvanger?

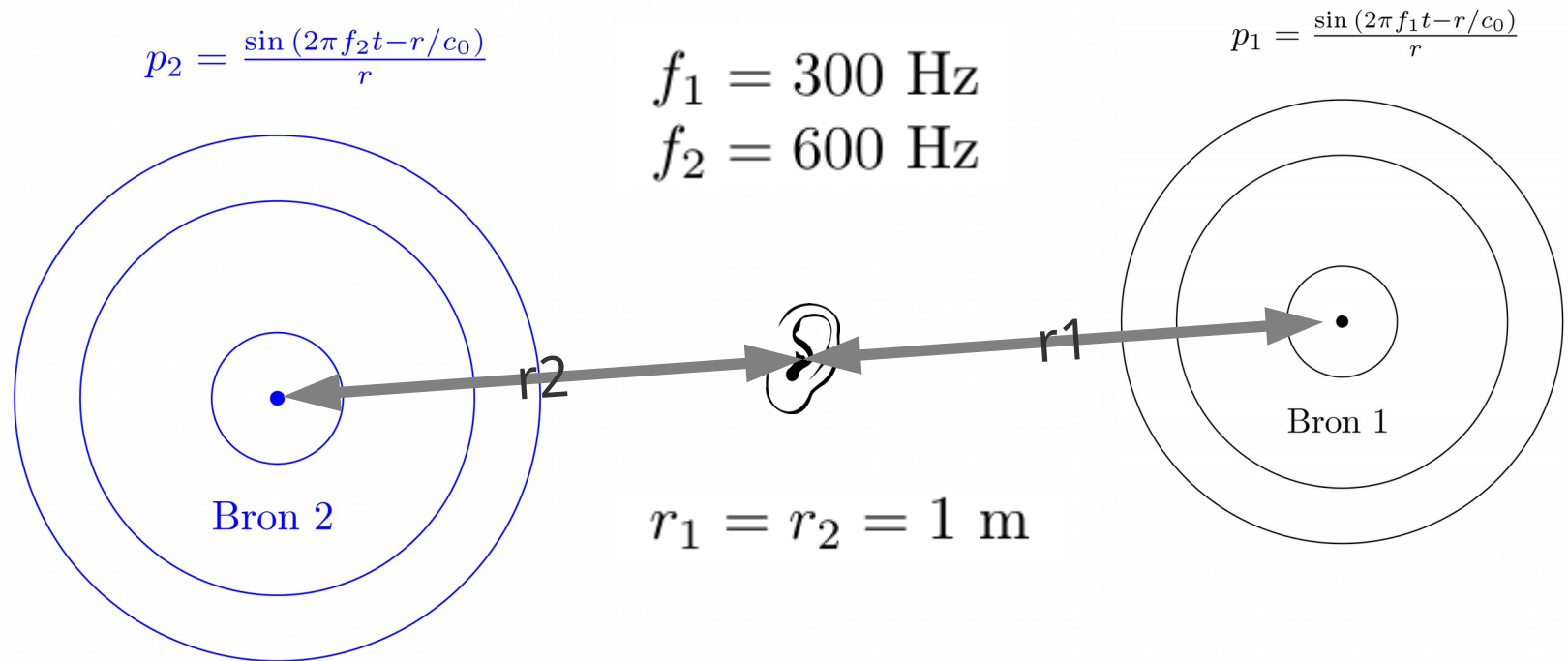
$$= \frac{1}{2} \int_0^{T_1} \frac{\sin^2\left(2\pi f_1 t - \frac{1}{c_0}\right)}{1} dt$$

$$= \frac{1}{T_1} \frac{1}{2} \frac{1}{2\pi f_1} \left(2\pi f_1 t - \frac{1}{c_0} - \frac{1}{2} \sin\left(4\pi f_1 t - \frac{2}{c_0}\right) \right) \Big|_0^{T_1}$$

$$= \frac{1}{T_1} \frac{1}{2} \frac{1}{2\pi f_1} (2\pi f_1 t) \Big|_0^{T_1}$$

$$L_p = 20 \log_{10} \left(\frac{\sqrt{0.5}}{2 \cdot 10^{-5}} \right) = 91 \text{ dB}$$

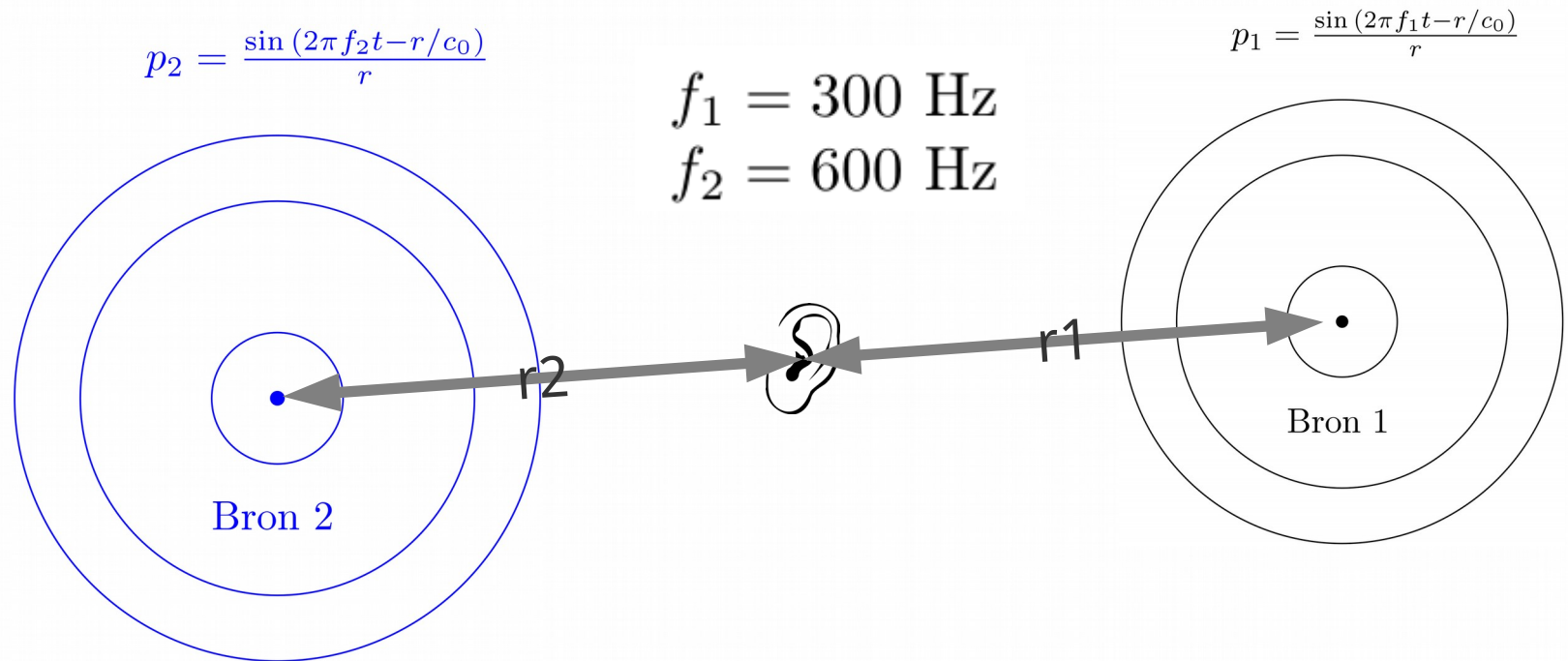
Geluidsniveau van meerdere bronnen

$$p_{\text{rms}}^2 = p_{\text{rms}1}^2 + p_{\text{rms}2}^2 = \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$$

$$L_p = 20 \log_{10} \left(\frac{\sqrt{1}}{2 \cdot 10^{-5}} \right) = 94 \text{ dB}$$

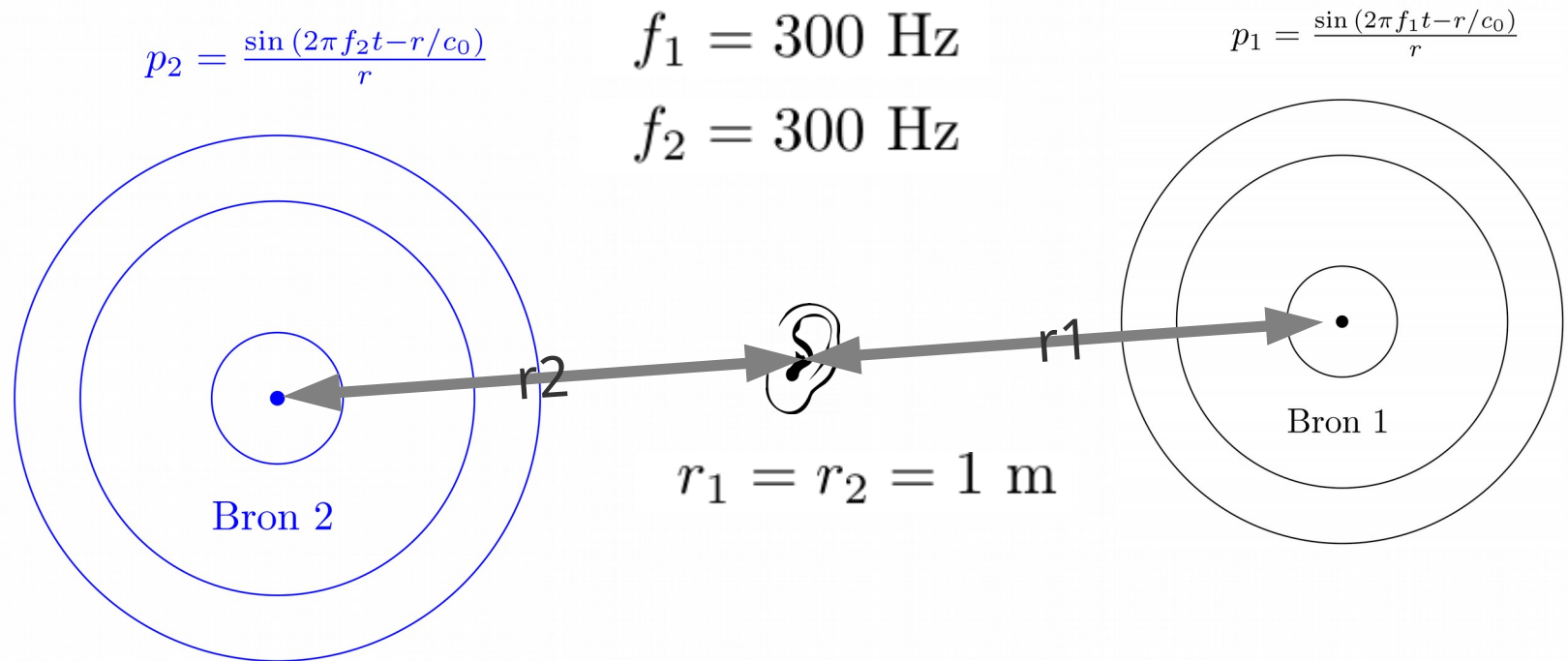
Geluidsniveau meerdere bronnen

Ongecorreleerde geluidsvelden met niveaus L_A en L_B :

$$L_{\text{tot}} = 10 \log_{10} (10^{L_A/10} + 10^{L_B/10})$$

Luidheid van meerdere bronnen

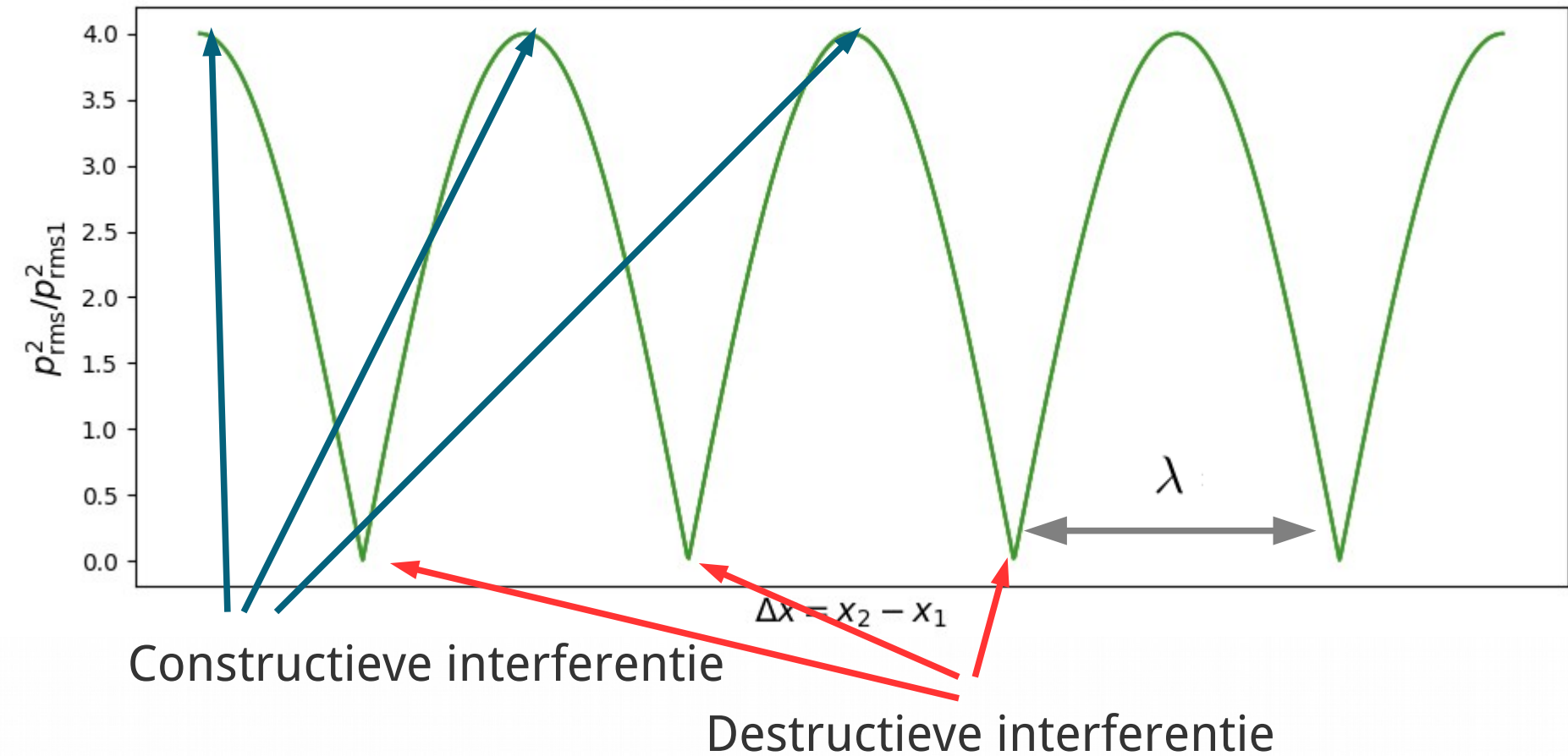
$$p_{\text{rms}}^2 = p_{\text{rms}1}^2 + p_{\text{rms}2}^2 + \frac{2}{T} \int_0^T p_1 p_2 dt$$

Correlatieterm!

Luidheid van meerdere bronnen

Geluidsdruk vs afstandsverschil tussen twee bronnen

ASCEE

www.ascee.nl
info@ascee.nl
+31 6 189 71 622

Korte pauze

De golfvergelijking

- Superpositie
 - Geluidsvelden mogen opgeteld worden
 - Ook handig om oplossingen te vinden
- Reciprociteit
 - Uitwisselbaarheid van (punt)bron en (punt)ontvanger

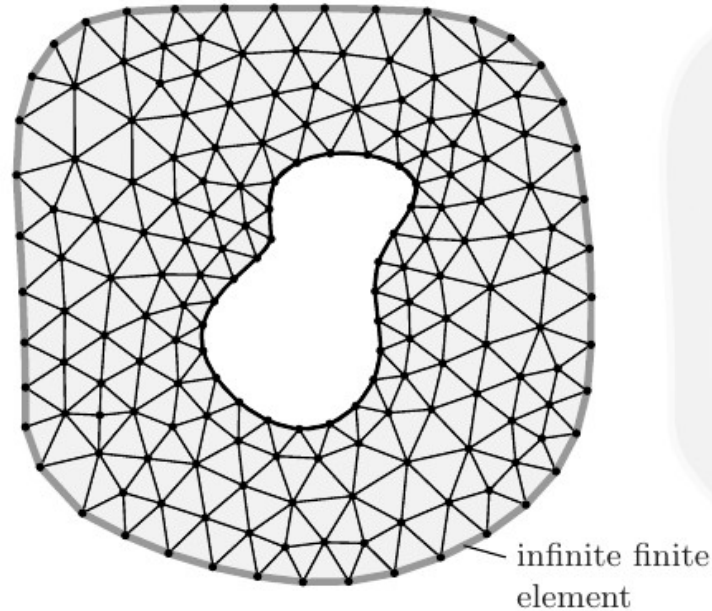

ASCEE

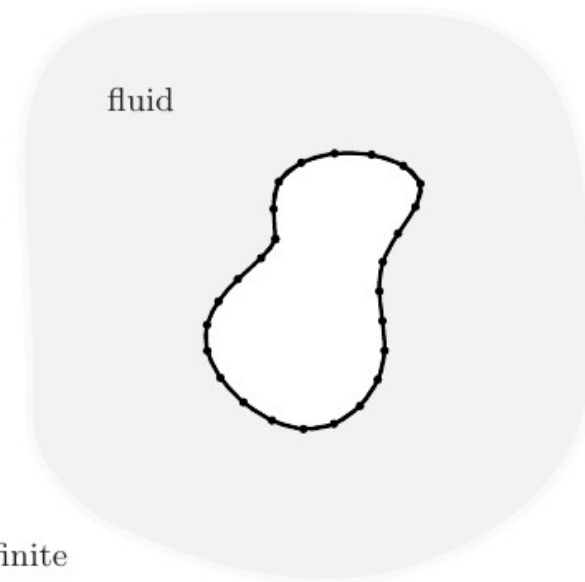
www.ascee.nl
info@ascee.nl
+31 6 189 71 622

Geluid simulieren

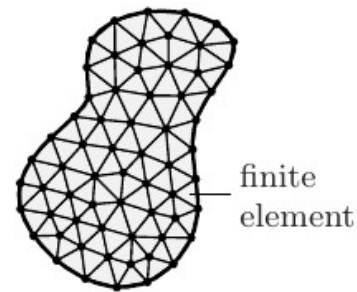
FEM en BEM

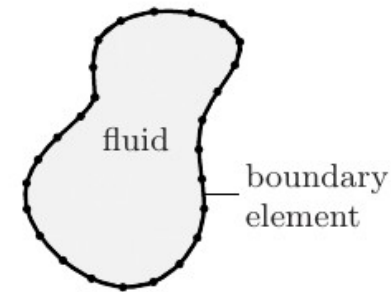
(a) Exterior problem, FEM approach.

(b) Exterior problem, BEM approach.

(c) Interior problem, FEM approach.

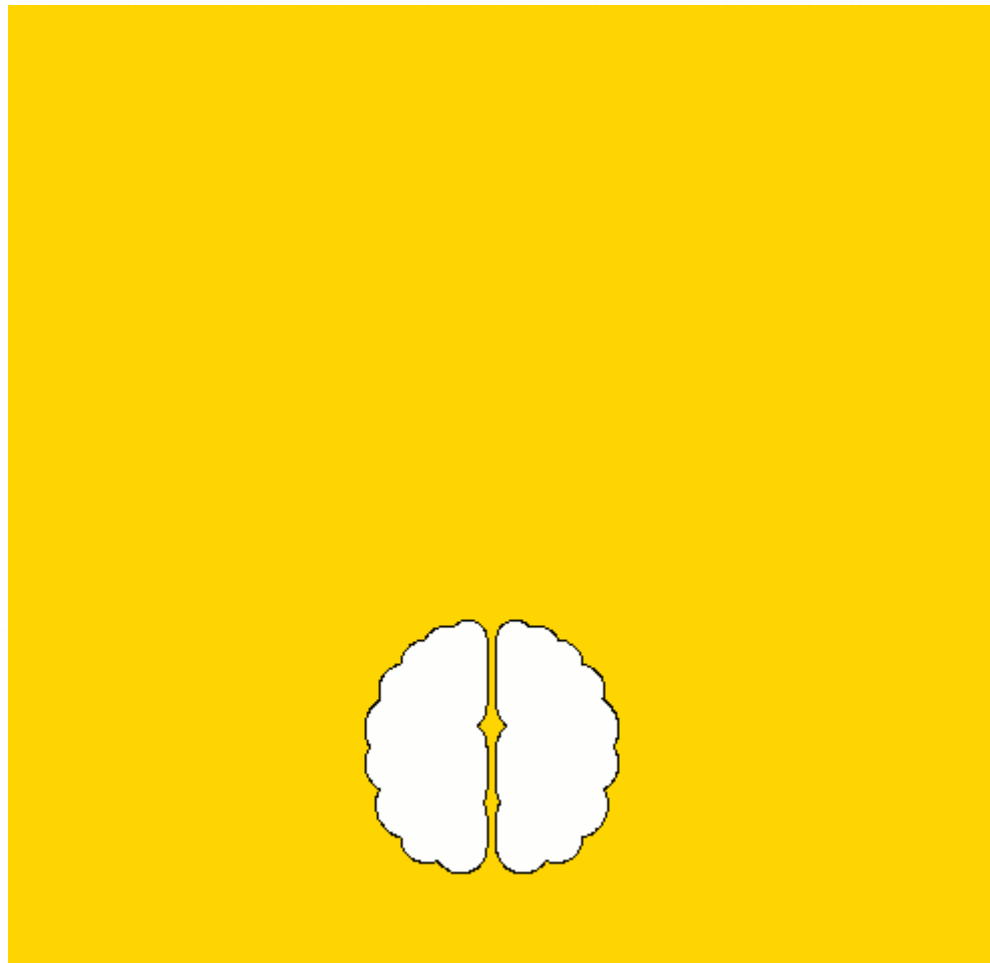

(d) Interior problem, BEM approach.

FEM

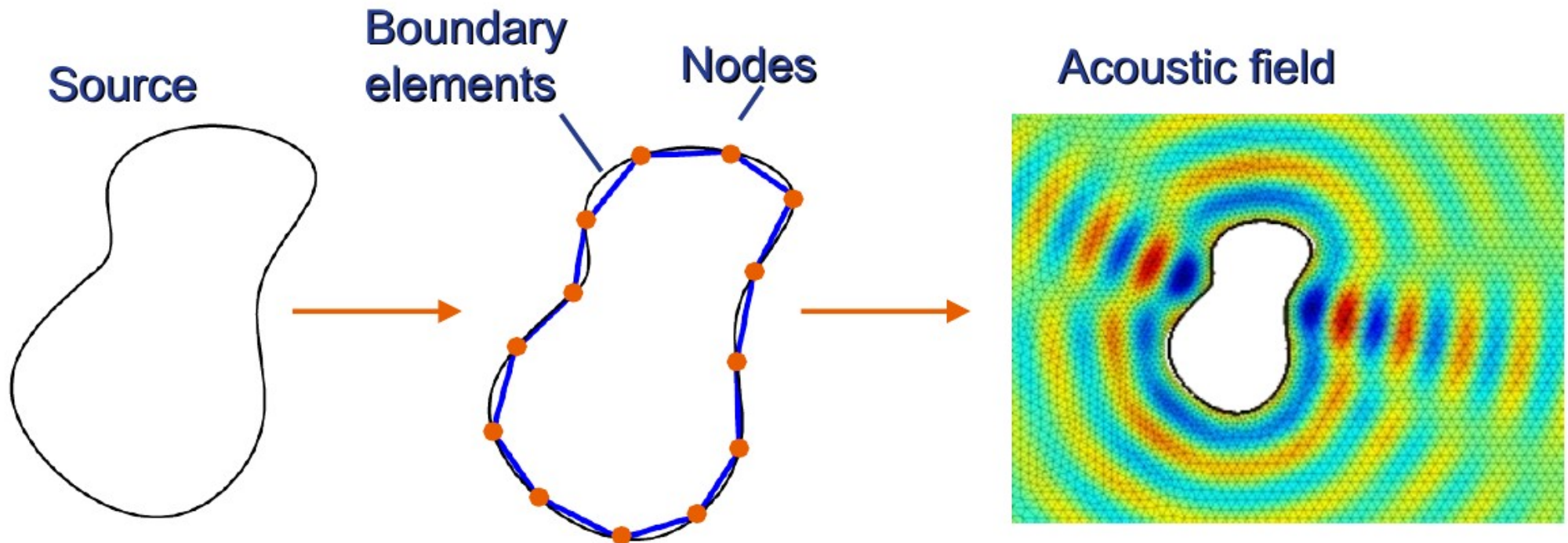
- Tijddomein
 - Golfvergelijking
 - $\mathbf{M} \cdot \frac{\partial^2 \mathbf{p}}{\partial t^2} + \mathbf{C} \cdot \frac{\partial \mathbf{p}}{\partial t} + \mathbf{K} \cdot \mathbf{p} = \mathbf{f}(t)$
- Frequentiedomein
 - Helmholtzvergelijking
 - $(\mathbf{K} + i\omega\mathbf{C} - \omega^2\mathbf{M}) \cdot \mathbf{p} = \mathbf{f}(\omega)$

FEM Voorbeeld

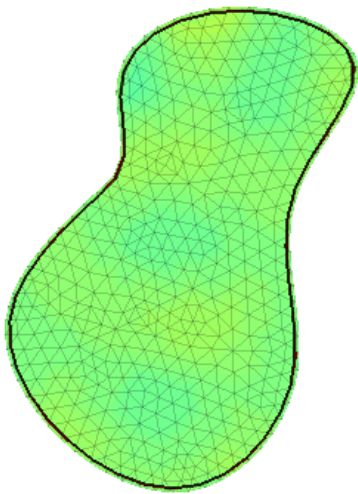
BEM

- Golfvergelijking \rightarrow integraalformulering

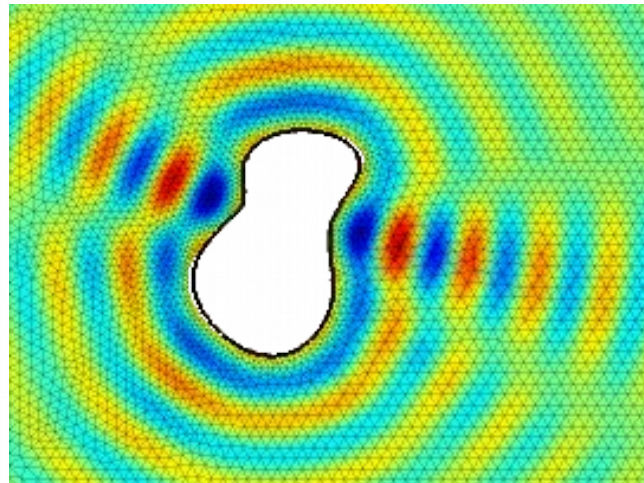

BEM

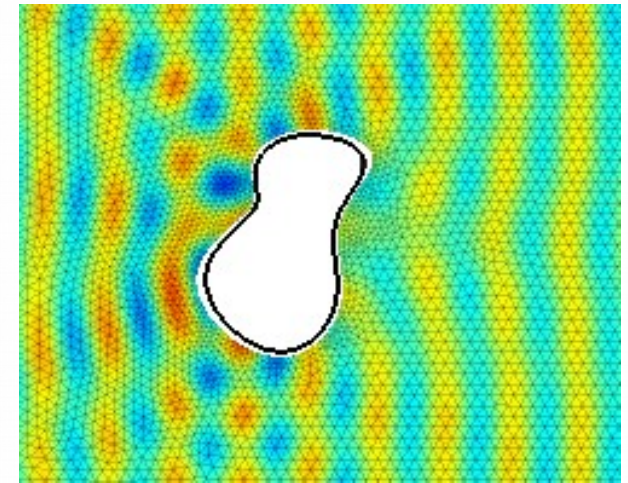
Intern

Afstraalprobleem

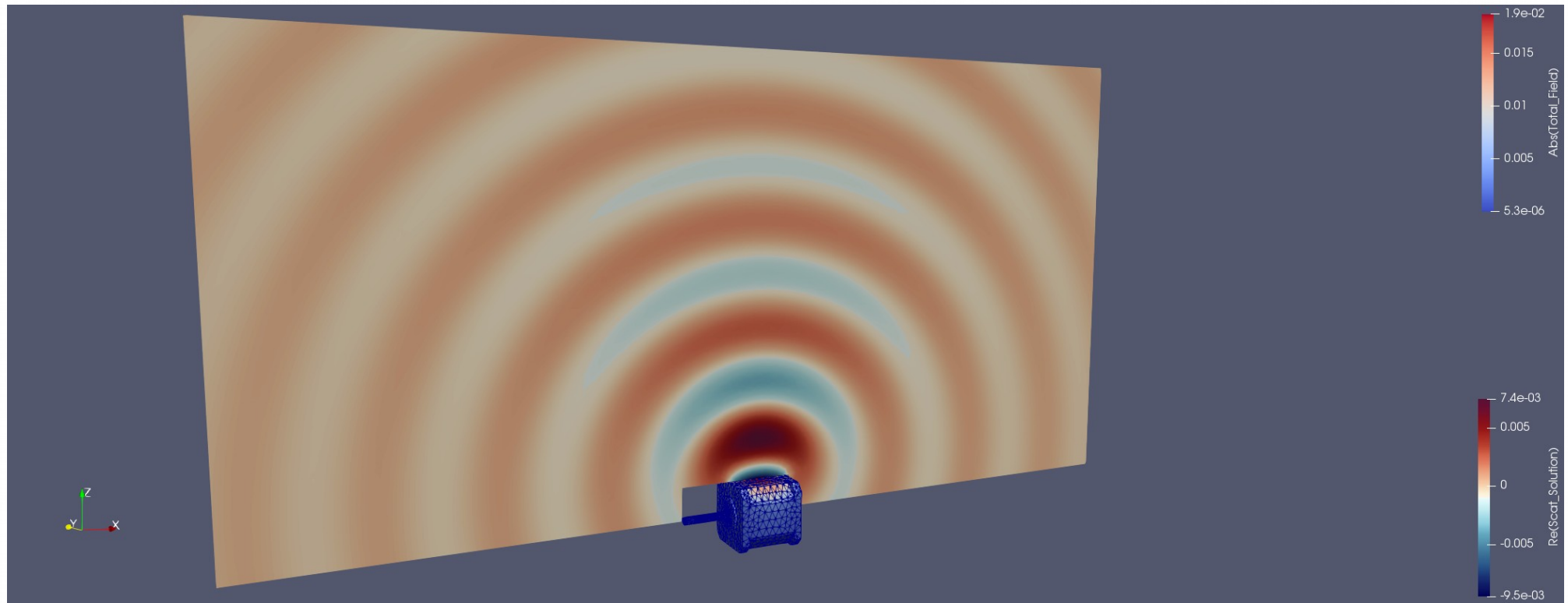

Verstrooiing

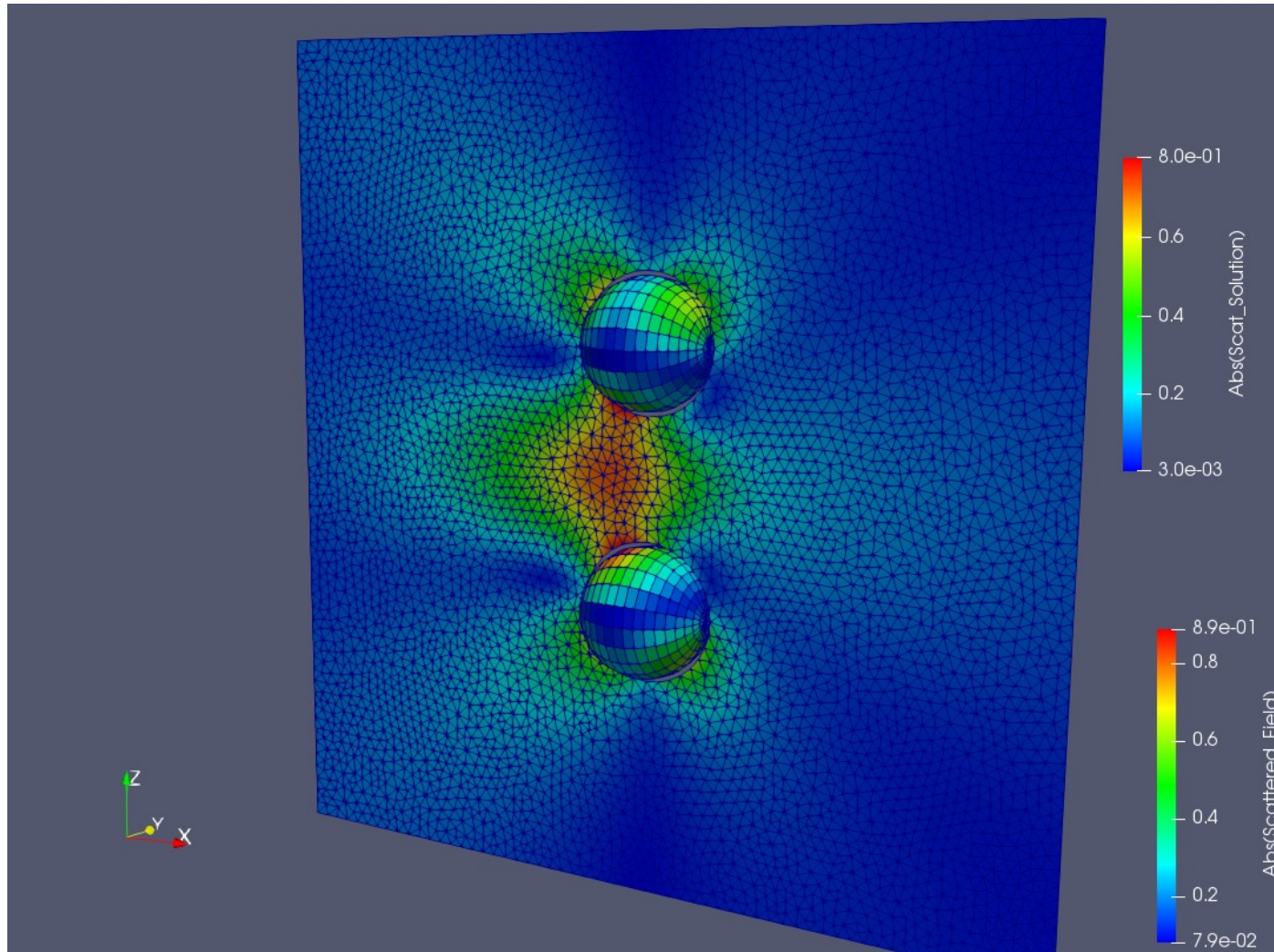

BEM Voorbeeld

- Stapmotor

BEM Voorbeeld

FEM vs BEM

- FEM:
 - Sparse matrix
 - Min. 6 à 10 elementen per golflengte far field
 - Radiatie b.c.
 - Makkelijker met fluid-structure interactie

FEM vs BEM

- BEM:

- Volle matrix
- Radiatie b.c. impliciet voldaan
- DOFS BEM = DOFS FEM ^{$\frac{2}{3}$}
- 1.000 = 1.000.000 ^{$\frac{2}{3}$}
- Veldoplossing is postprocessing

ASCEE

www.ascee.nl
info@ascee.nl
+31 6 189 71 622

Geluid meten

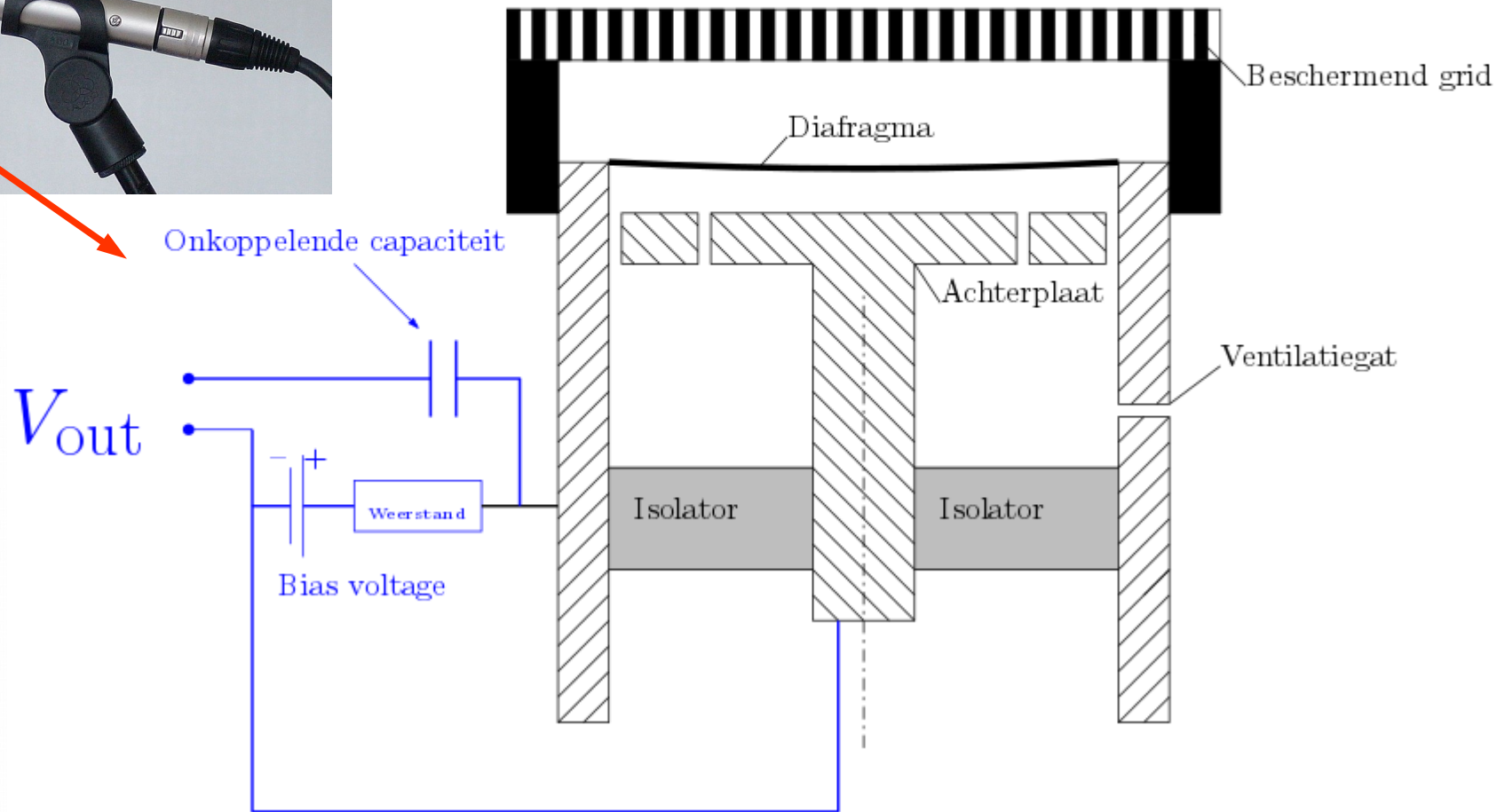
De microfoon

- Meten van geluid
 - Opnemen van geluid
 - Geluidsniveau in octaafbanden
- Types
 - **Condensormicrofoon**
 - Dynamische microfoon
 - MEMS microfoon
 - Piezo-microfoon
 - Fiber-optic microphone

Condensator microphone

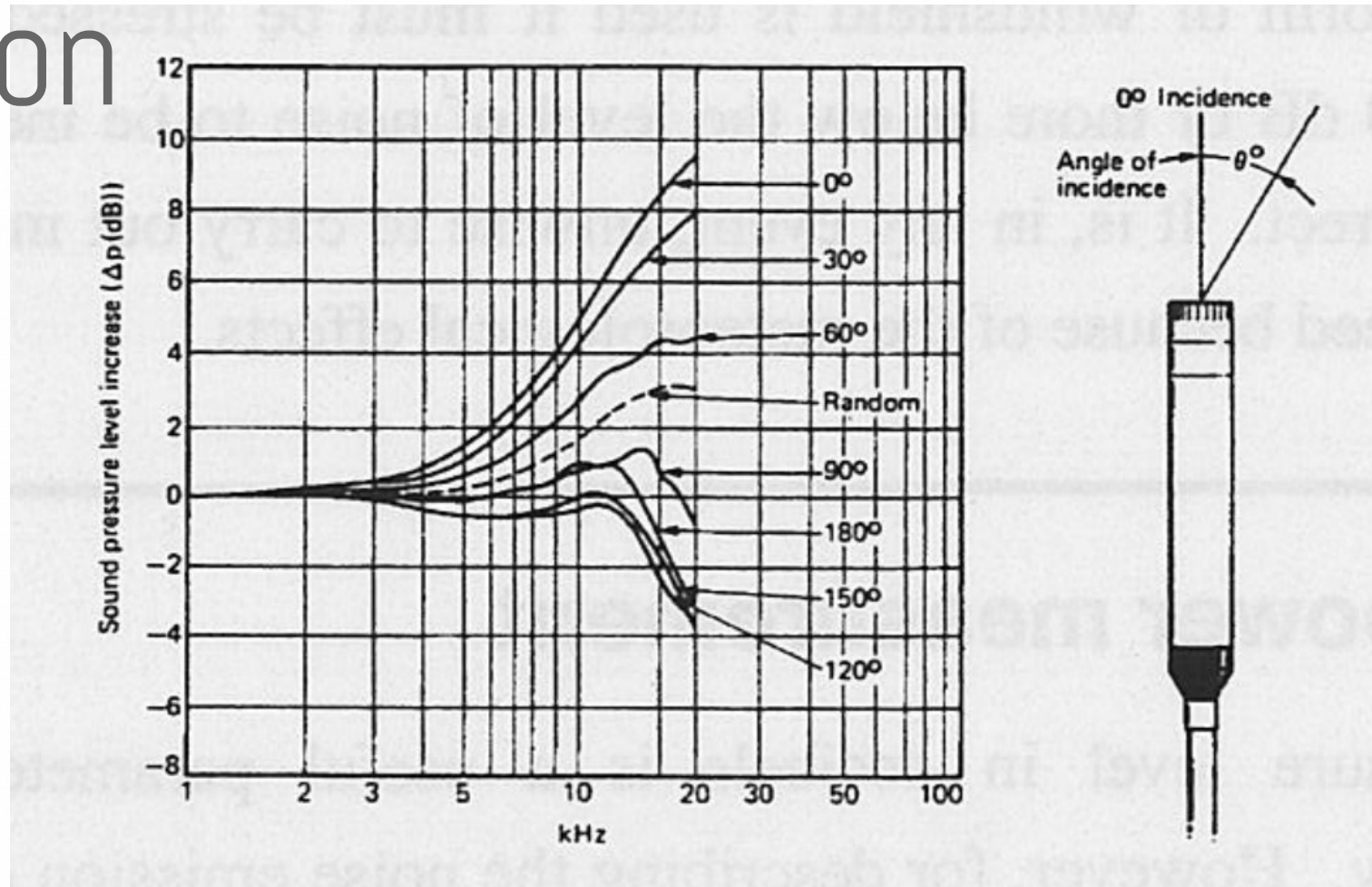
De microfoon

- Gewenste eigenschappen voor meetmicrofoons
 - Platte frequentierespons
 - Hoog dynamisch bereik
 - Hoge SNR
 - Lage THD (Total harmonic distortion)
 - (Omni)directionaliteit
 - Repeatability
- Microfoonklassen: genormeerd

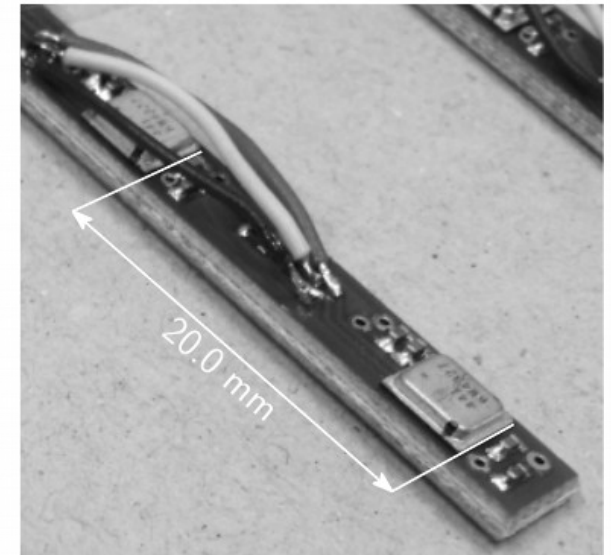
Microfoon

- Grootte:
 - 1"
 - 1/2"
 - 1/4"

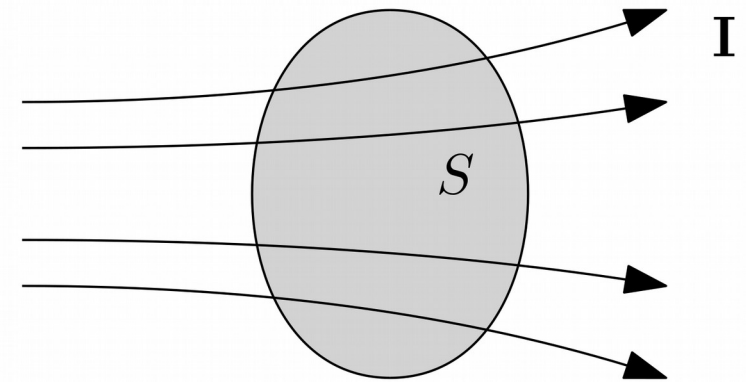
MEMS microfoons

- Klein
- Kosteneffectief (< € 3,- , vs. ~ € 1.000,-)
- Lage ruisniveaus
- Mogelijk direct digitale output (I2S)
- Goede prestaties

Akoestische intensiteit

- Vermogen = kracht x snelheid
- Intensiteit
 - Vermogen per oppervlak
 - = druk x snelheid

- $$W(t) = \int_S p(t) \mathbf{u}(t) \cdot \mathbf{n} dS \equiv \int_S \mathbf{I}(t) \cdot \mathbf{n} dS$$
- Vermogen is intensiteit x oppervlak
- Intensiteit verplaatsing van akoestische energie

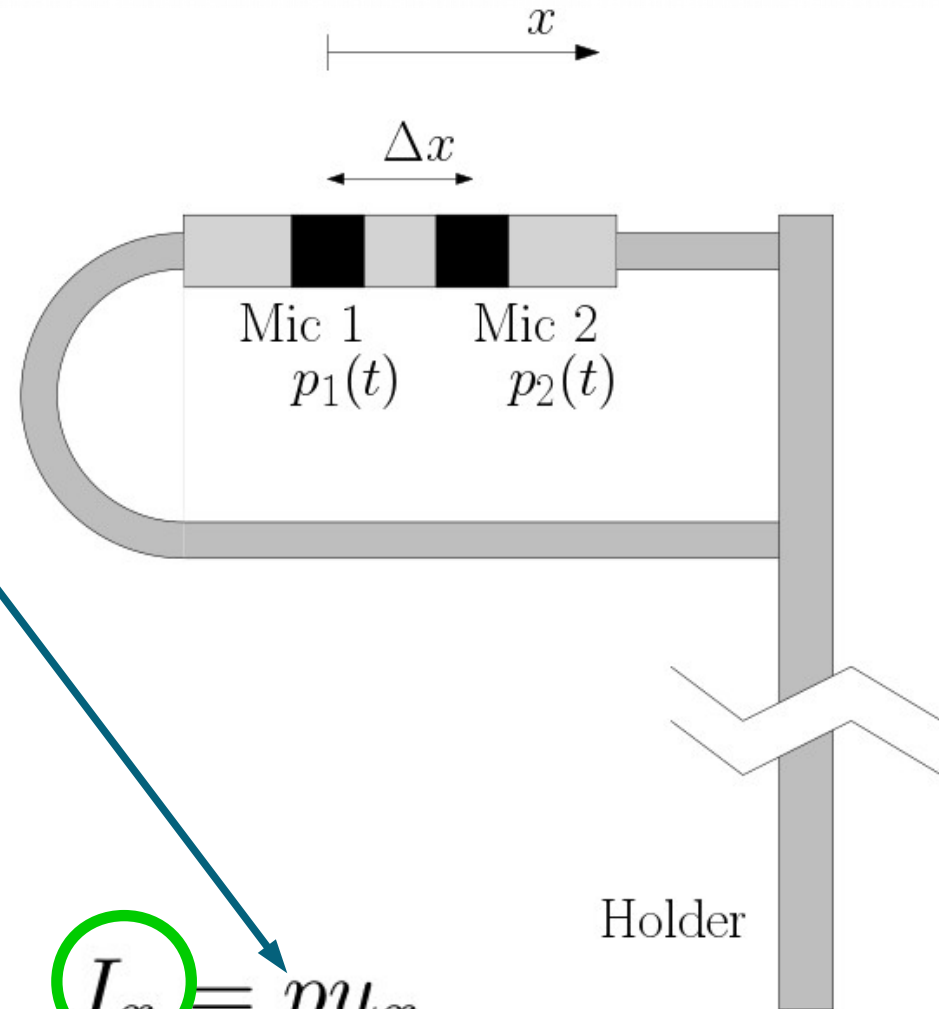
Intensiteit meten

Sound wave

$$p(t) \approx \frac{1}{2} (p_1(t) + p_2(t))$$

$$\rho_0 \frac{\partial u_x}{\partial t} = - \frac{\partial p}{\partial x}$$

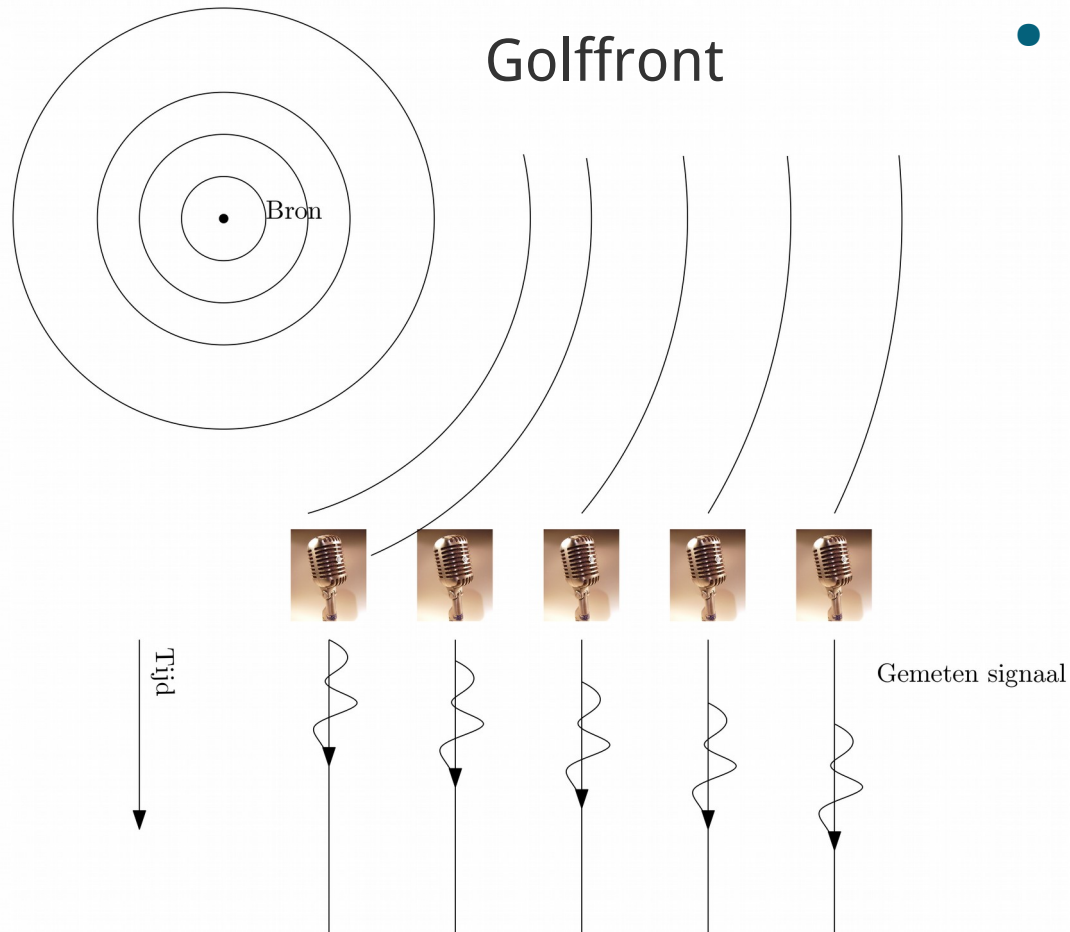
$$\frac{\partial u_x(t)}{\partial t} \approx \frac{1}{\rho_0} \frac{(p_2(t) - p_1(t))}{\Delta x}$$

$$I_x = p u_x$$

The equation $I_x = p u_x$ is circled in green, with a blue arrow pointing from the $\frac{\partial u_x(t)}{\partial t}$ term in the equation above to it.

De microfoonarray

- Verschil in
 - Amplitude
 - Tijd

Intermezzo richtinghoren

- ITD: Interaural Time Difference
- ILD: Interaural Level Difference
- Oorschelp: voor/achter/boven/onder
 - Bewegen van hoofd: verlies symmetrie

- Benc

- Lev

- Fas

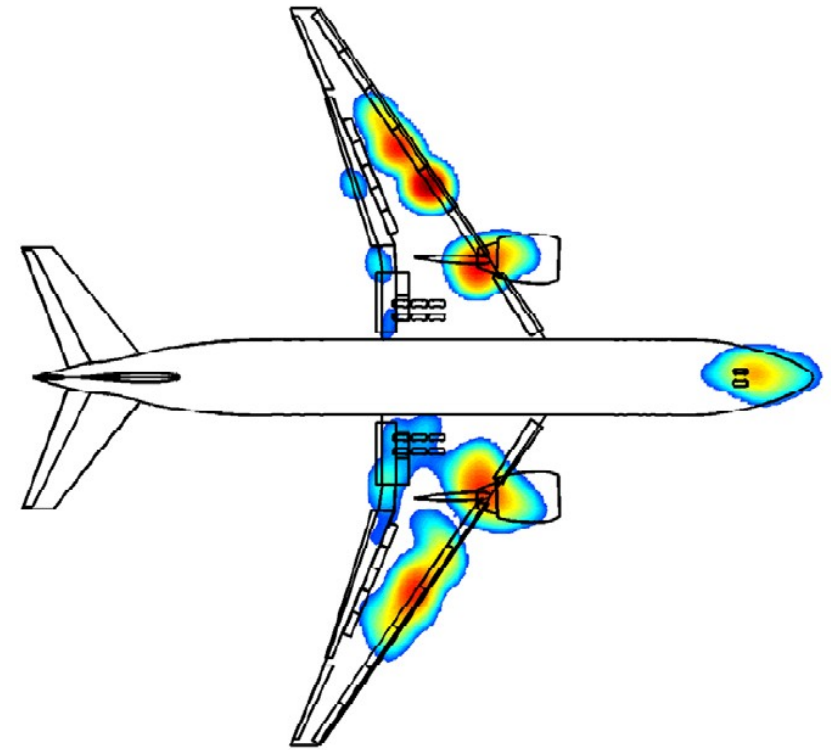
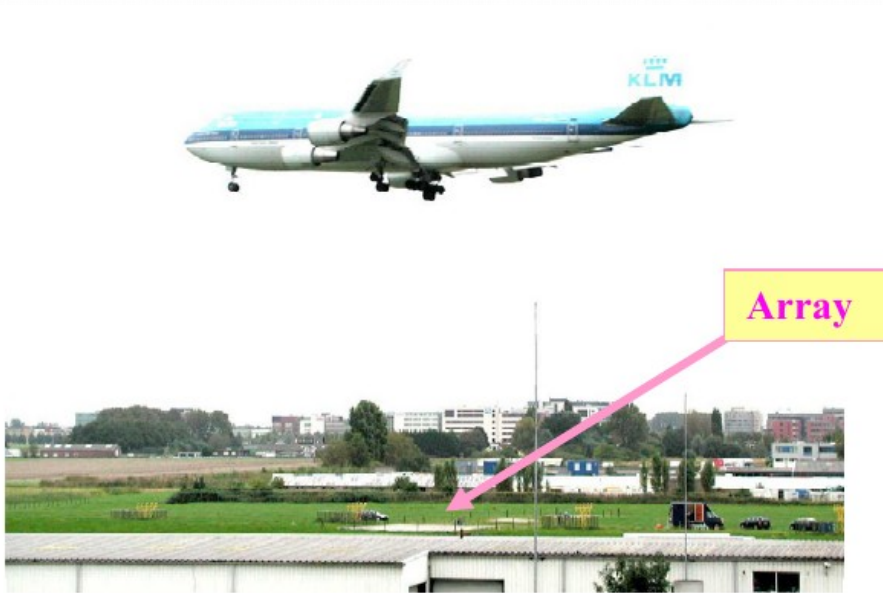

klein

De microfoonarray

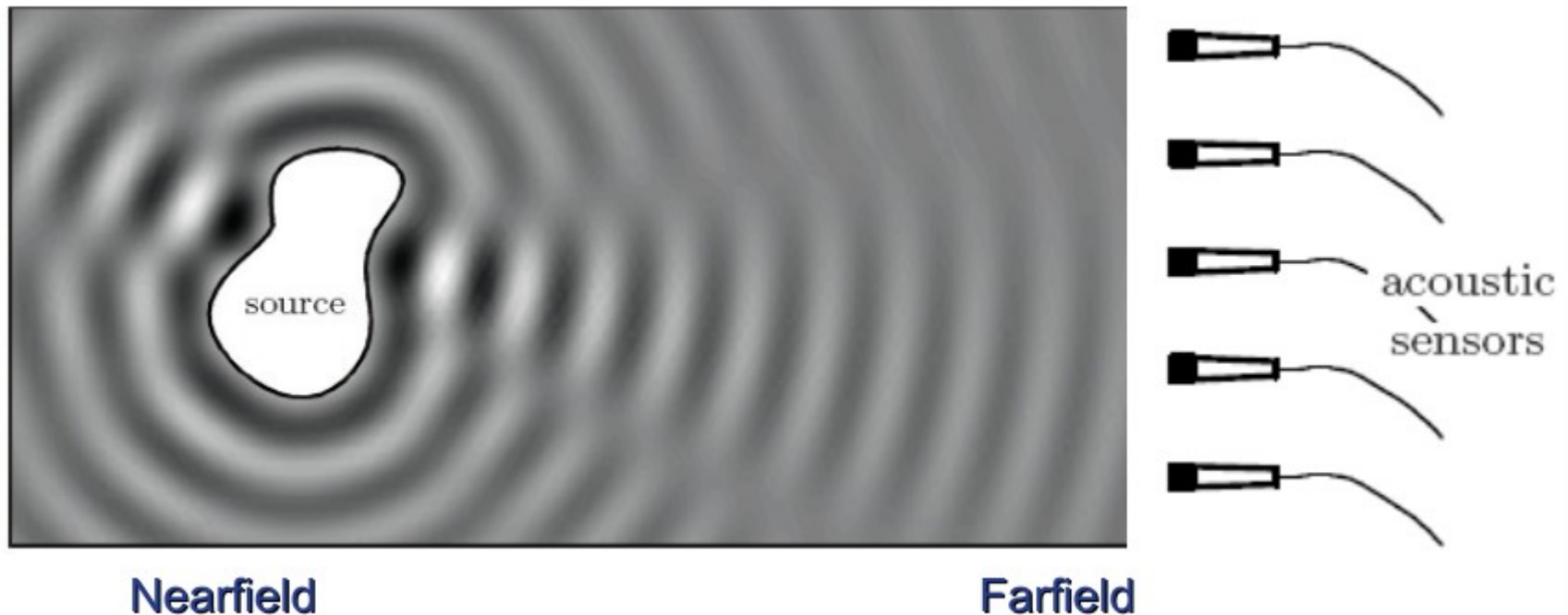

Akoestisch beeld van de Boeing 777 tijdens landingaanvang (bron: NLR)

Akoestische holografie

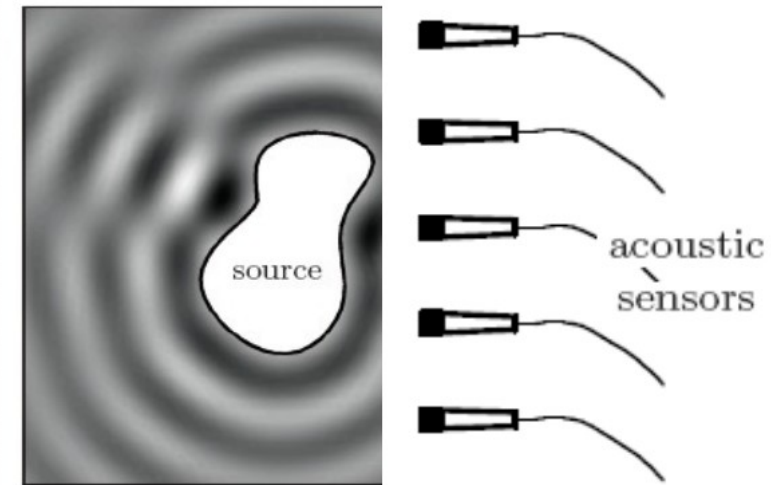
- Bronlokalisatie in het nabije veld
 - Holos = volledig
 - Grafein = schrijven

Verre veld: geen detail < golflengte

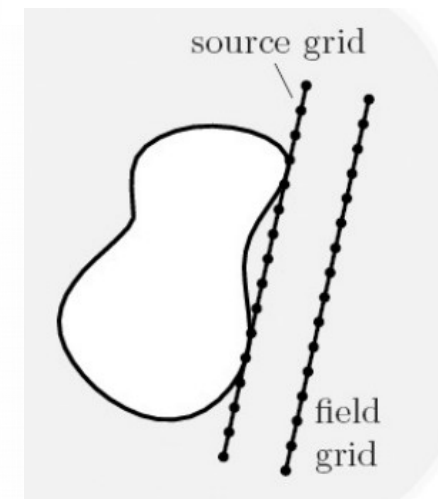

Akoestische holografie

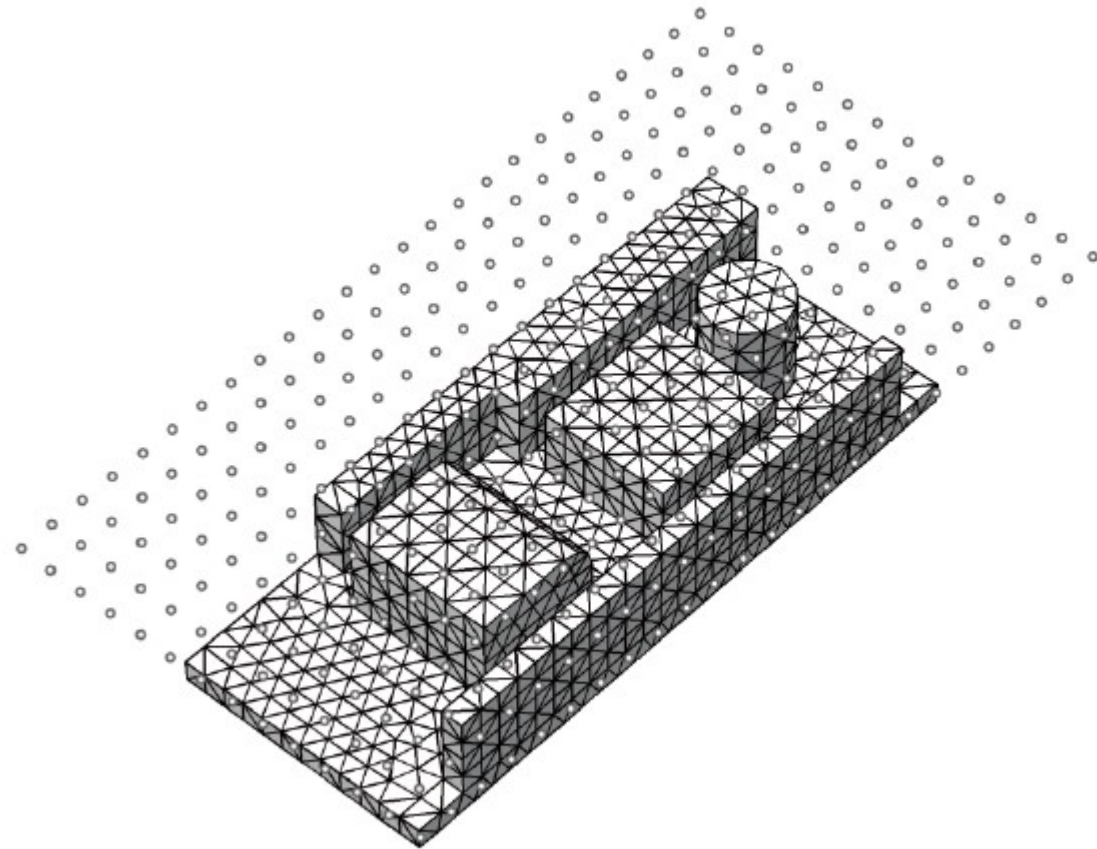
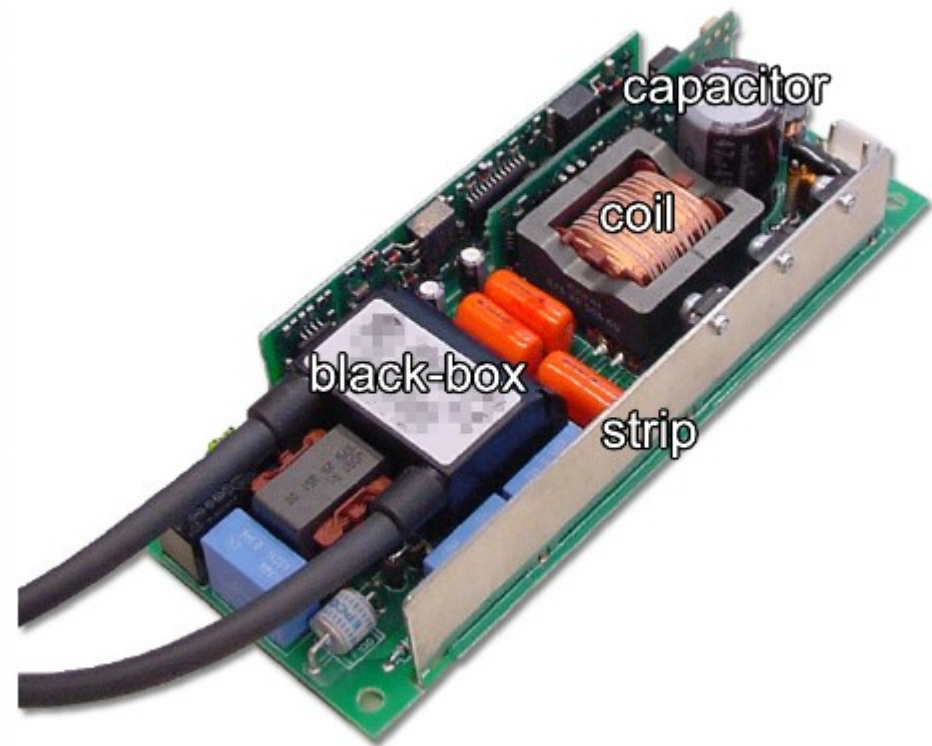
- PNAH
 - Nabije veld: meer detail (evanescent waves)
 - Reconstructie in het golf-getal domein
 - Teruggerekend naar een vlak als bron

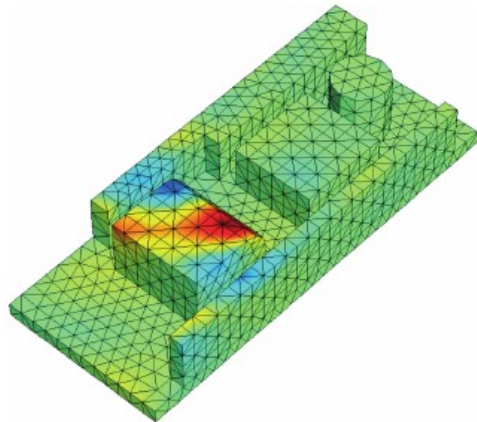
Nearfield

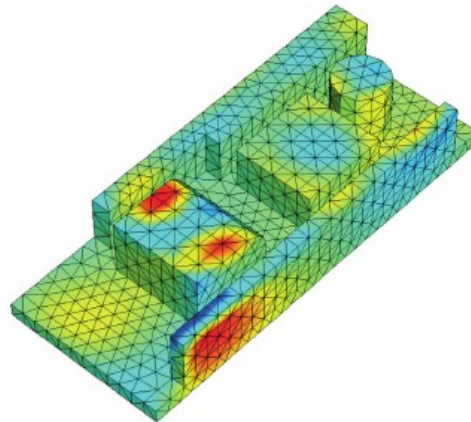
Bronlokalisatie - IBEM

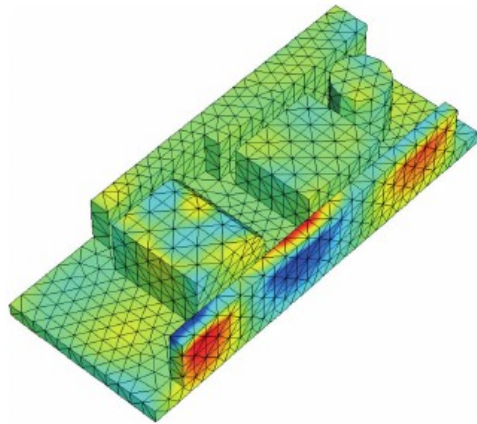
Bronlokalisatie - IBEM

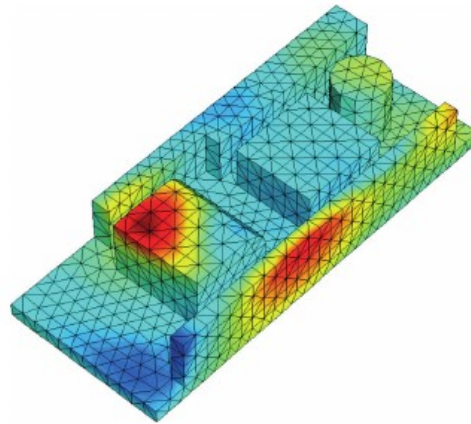
(a) 'Black-box' vibration at odd multiples of f_b .

(b) Excitation of second bending mode of cooling strip, $f = 6f_b$.

(c) Excitation of third bending mode of cooling strip, $f = 12f_b$.

(d) At higher frequencies, $f = 28f_b$, more complex vibration shapes are found.

Source: René Visser
(2004)

ASCEE

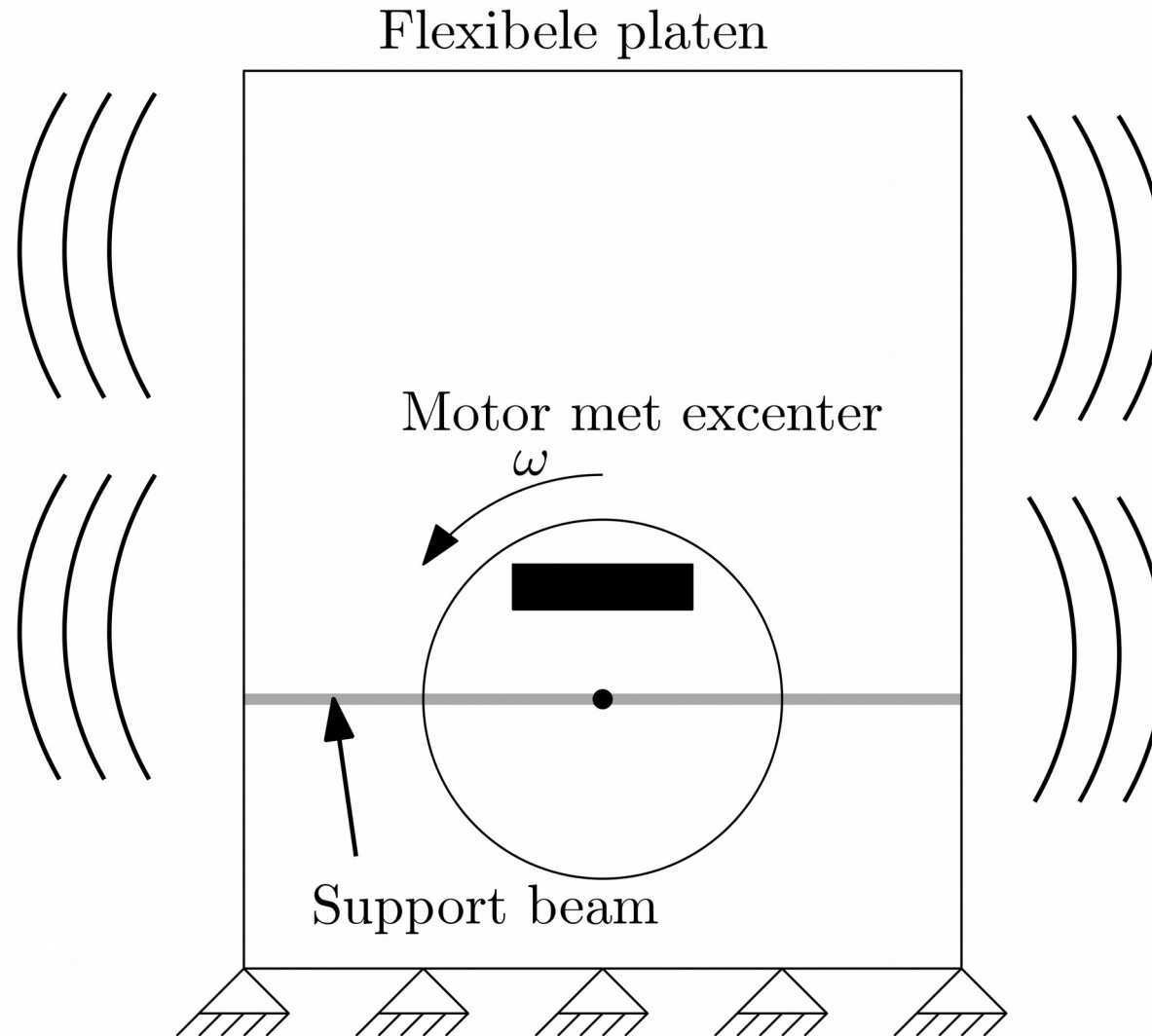
www.ascee.nl

info@ascee.nl

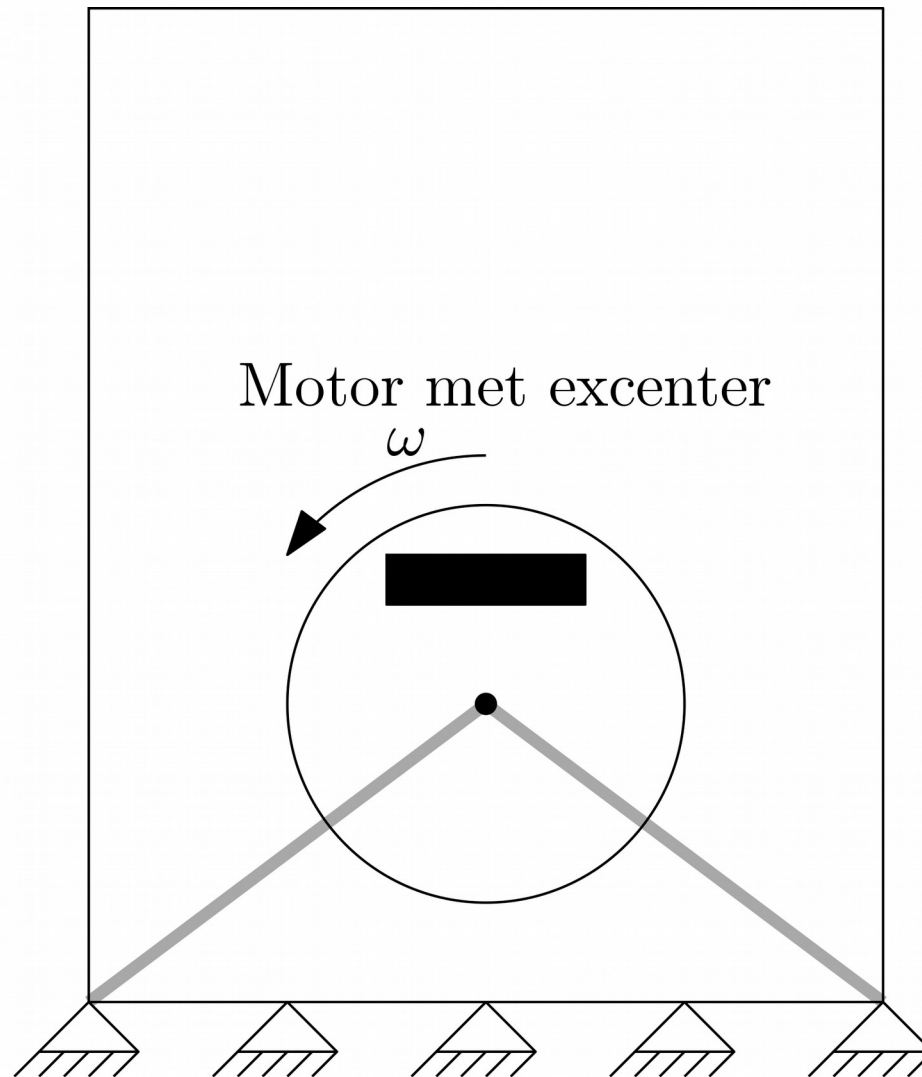
+31 6 189 71 622

Akoestisch ontwerp van producten

Voorbeeld

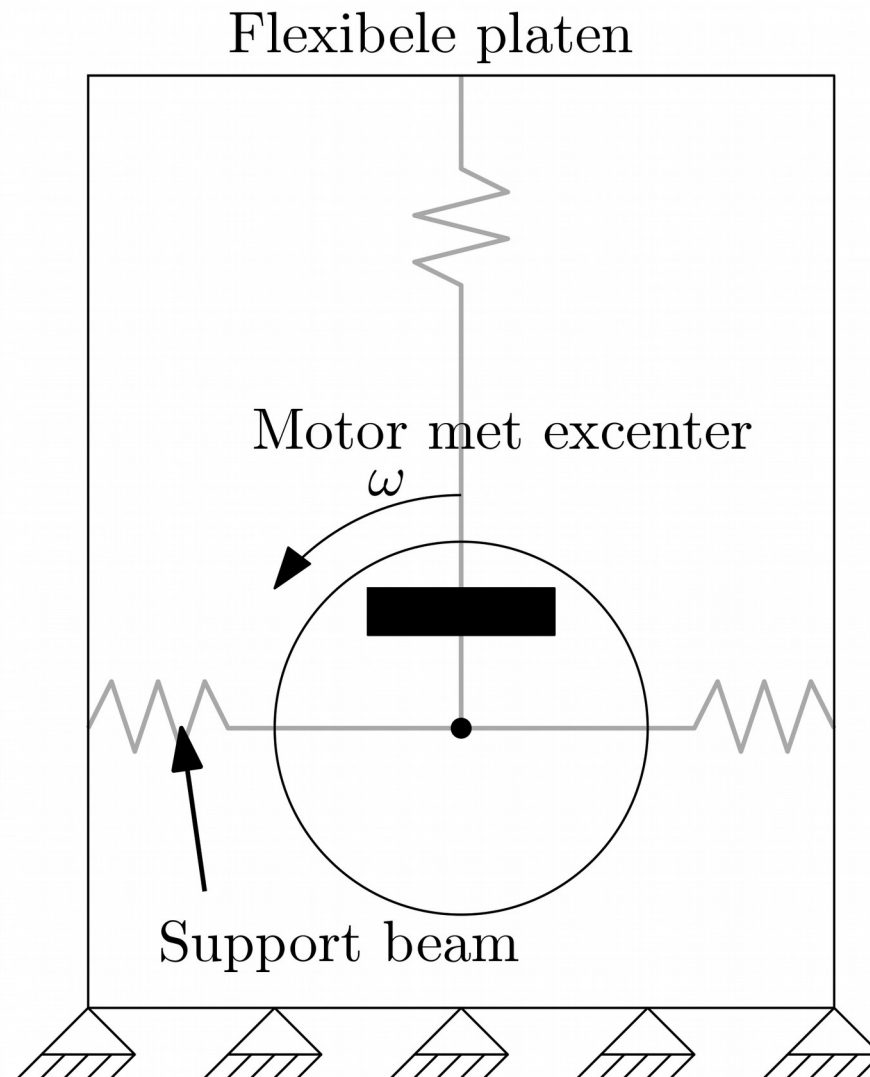

Voorbeeld

Structurele trillingen
ondervangen

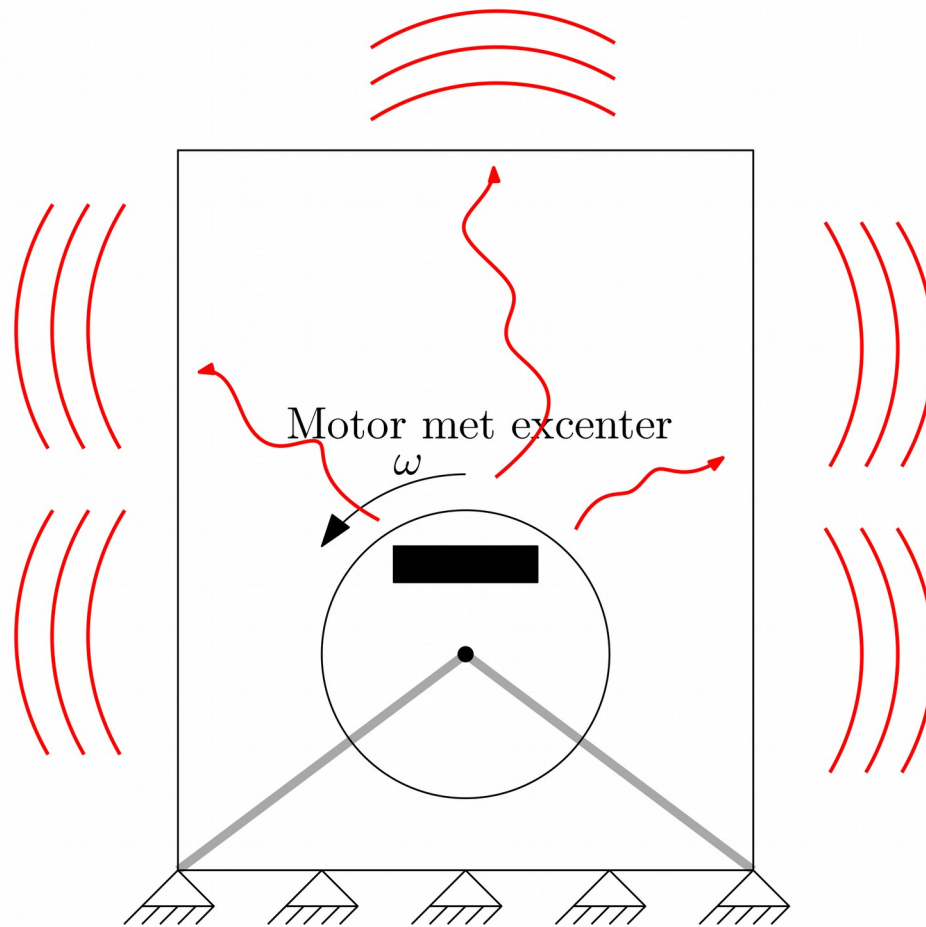
Voorbeeld

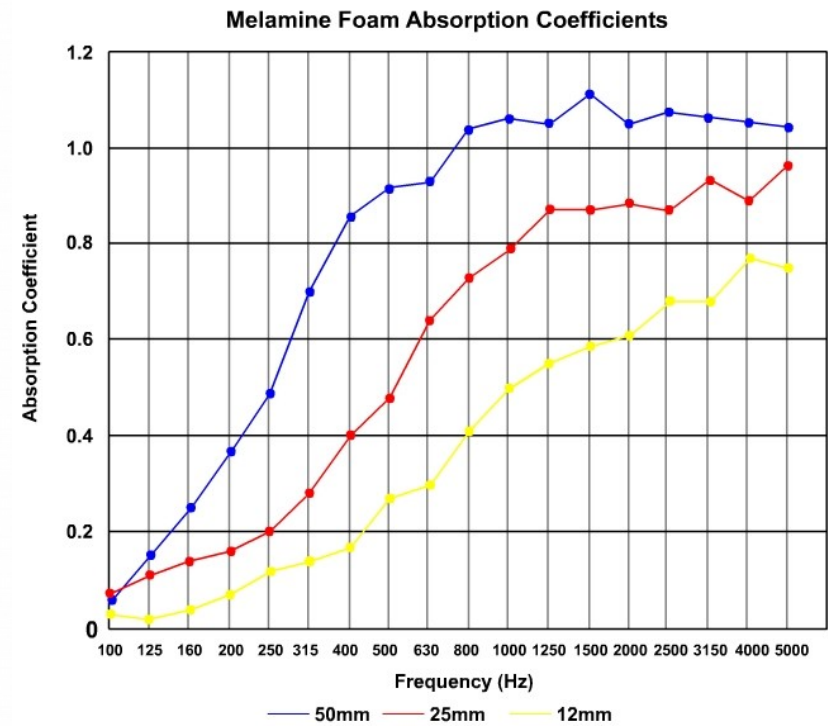
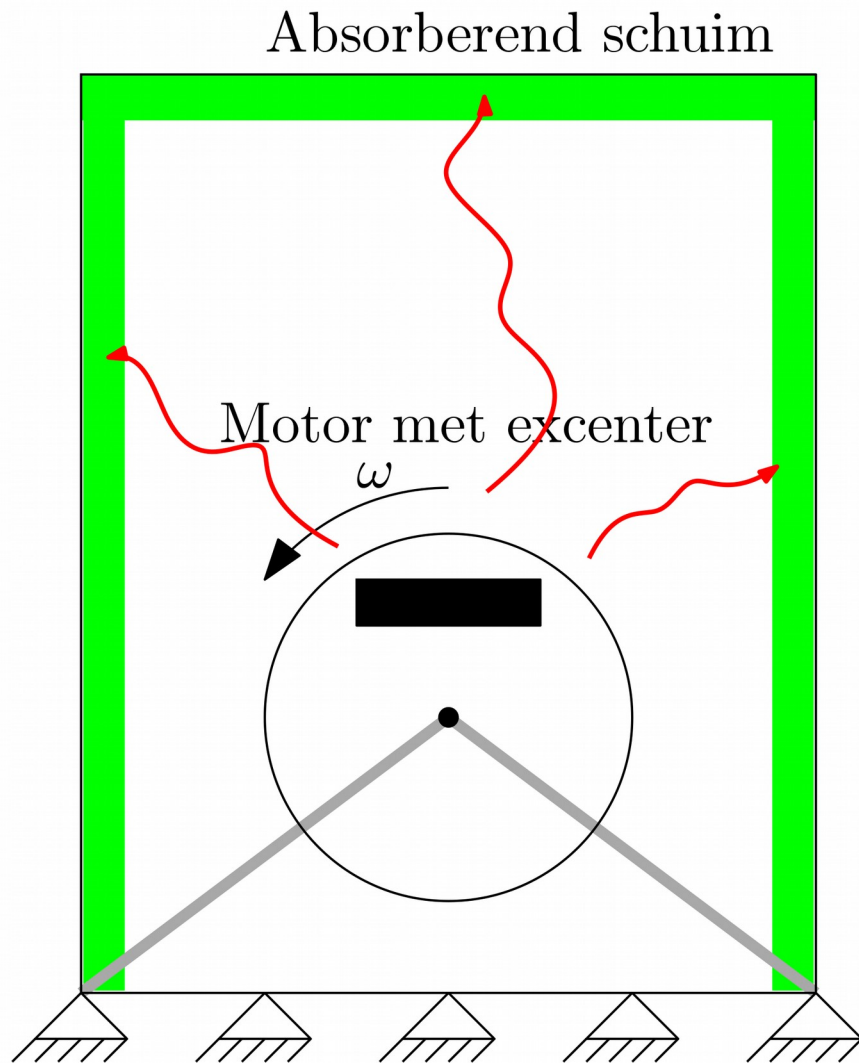
Structurele trillingen
ondervangen
**Denk aan
resonantiefrequentie!**

Voorbeeld

Intern pad zorgt nog steeds voor te veel afstraling

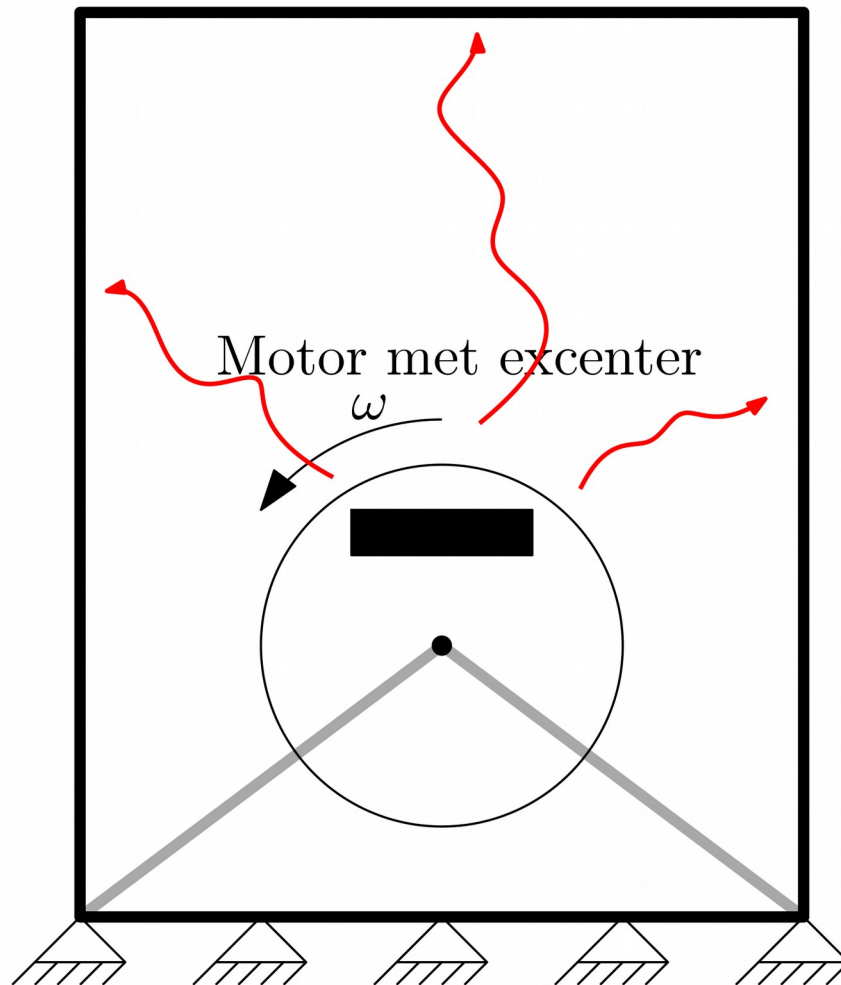
Voorbeeld

Dikte absorptiemateriaal
 \sim golflengte / 4

Voorbeeld

Dikkere wand

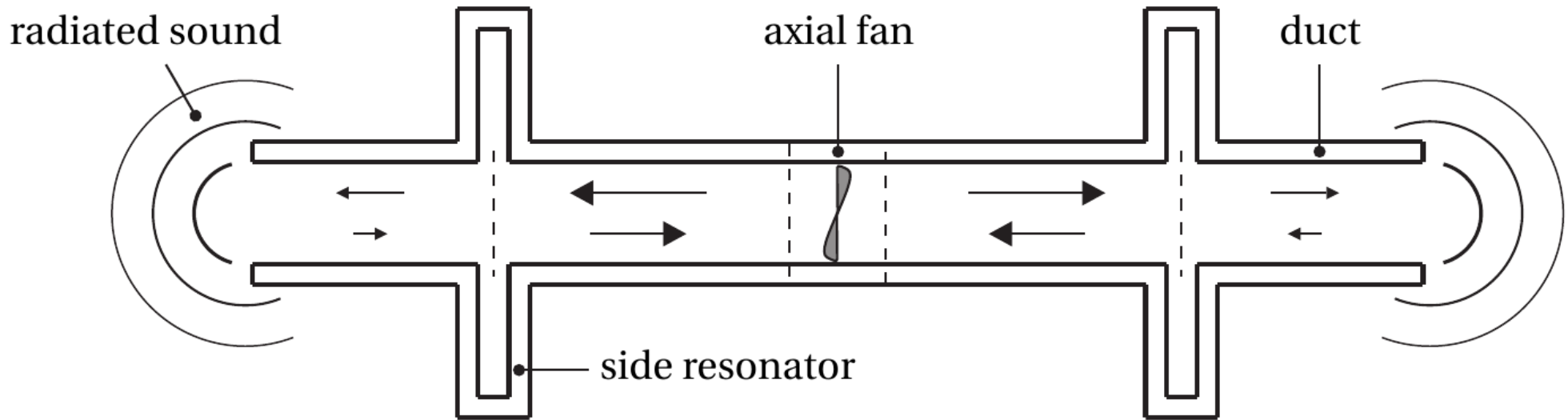
Transmissieverlies:
akoestische massawet

$$TL = 10 \log_{10} \left(1 + \frac{(\omega \rho_s t_s)^2}{4z_0^2} \right) \text{ dB}$$

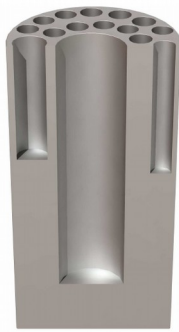
Transmissieverlies neemt toe met
6 dB per octaaf (verdubbeling van
frequentie)

Pas op voor lekkage!

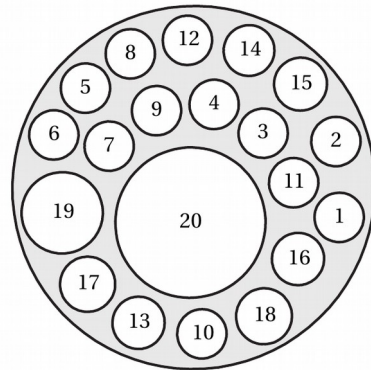
Resonante absorbers

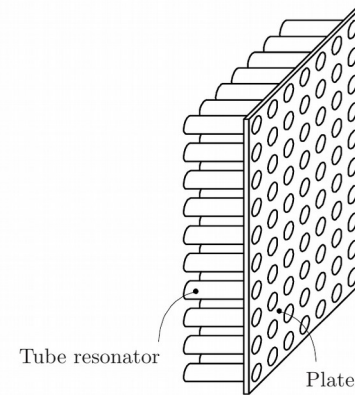
(a)

(b)

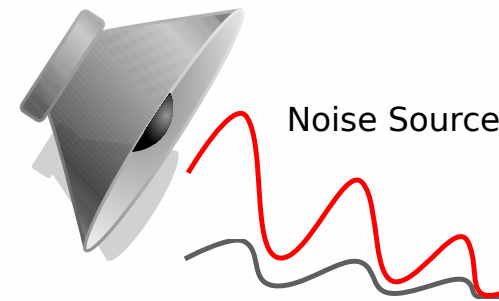

(c)

Active noise control

- “Antigeluid”
- Principe zeer simpel
- Implementatie lastig

Ontwerpregels

- Zet de bron op grotere afstand
- Maak de bron stiller
- Vibratie-isolatie
- Vermijd resonanties (klankkasten)
 - “Radiatiemodes!”
- Blokkeer het geluidspad
- Maak gebruik van absorberend materiaal
- Maak gebruik van resonante absorbers
- Maak gebruik van antigeluid/antitrillingen

Implementatiegemak

Vernuftigheid / kosten

ASCEE

www.ascee.nl

info@ascee.nl

+31 6 189 71 622

Toepassingen van niet-lineaire akoestiek

Toepassingen van nietlineaire akoestiek

- Akoestische levitatie
 - Akoestische radiatiedruk
- Akoestische streaming / propulsie
- Thermo-akoestiek

ASCEE

www.ascee.nl
info@ascee.nl
+31 6 189 71 622

Einde

